

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

2017 YILI

MALİ İSTATİSTİKLERİ

DEĞERLENDİRME RAPORU

EYLÜL – 2018

www.sayistay.gov.tr

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

2017 YILI

**MALİ İSTATİSTİKLERİ
DEĞERLENDİRME RAPORU**

Eylül 2018

2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 54'üncü maddesi ile 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 40'inci maddesi gereği hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

İÇİNDEKİLER

1. GENEL ÇERÇEVE.....	1
2. MALİ İSTATİSTİKLER HAKKINDA BİLGİ	3
3. MALİ İSTATİSTİKLERİN KAPSAMI.....	7
4. MALİ İSTATİSTİK SETİNİN HAZIRLANMA ESASINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME	11
4.1. TAHAKKUK ESASLI KAYIT SİSTEMİ.....	12
4.2. KAPSAM	12
4.3. TANIMLAMA, DEĞERLEME VE ÖLÇME.....	12
4.4. EKONOMİK AKIŞLAR VE STOK POZİSYONU.....	13
4.5. DEVLET MALİ İSTATİSTİKLERİ ANALİTİK ÇERÇEVESİNDE EŞİTLİKLER.....	14
4.6. VERGİ VE SOSYAL GÜVENLİK PRİM GELİRLERİNDE NAKİT VE ZAMAN UYARLAMASI	16
4.7. KONSOLİDASYON.....	16
5. 2017 YILI MALİ İSTATİSTİK TABLOLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	19
5.1. 2017 YILI FAALİYET TABLOSU	21
5.1.1. Tablo Hakkında Bilgi	22
5.1.2. Tablonun Değerlendirilmesi.....	27
5.1.3. Tabloya İlişkin Tespitler	27
5.2. 2017 YILI NAKİT KAYNAK VE KULLANIMLARI TABLOSU	30
5.2.1. Tablo Hakkında Bilgi	32
5.2.2. Tablonun Değerlendirilmesi.....	32
5.2.3. Tabloya İlişkin Tespitler	33
5.3. 2017 YILI STOK DURUMU VE AKIŞ TABLOSU.....	34
5.3.1. Tablo Hakkında Bilgi	35
5.3.2. Tablonun Değerlendirilmesi.....	36
5.3.3. Tabloya İlişkin Tespitler	36
5.4. 2017 YILI ÖZ KAYNAKLARDAKİ TOPLAM DEĞİŞİMLER TABLOSU.....	38
5.4.1. Tablo Hakkında Bilgi	39
5.4.2. Tablonun Değerlendirilmesi.....	39
5.4.3. Tabloya İlişkin Tespitler	40

5.5.	2017 YILI MALİ DURUM TABLOSU.....	40
5.5.1.	Tablo Hakkında Bilgi	43
5.5.2.	Tablonun Değerlendirilmesi.....	45
5.5.3.	Tabloya İlişkin Tespitler	46
5.6.	2017 YILI HARCAMALARIN FONKSİYONEL SINIFLANDIRILMASI TABLOSU ..	49
5.6.1.	Tablo Hakkında Bilgi	52
5.6.2.	Tablonun Değerlendirilmesi.....	52
5.6.3.	Tabloya İlişkin Tespitler	53
5.7.	2017 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ TOPLAM DİĞER EKONOMİK AKIŞLAR TABLOSU	53
5.7.1.	Tablo Hakkında Bilgi	54
5.7.2.	Tablonun Değerlendirilmesi.....	56
5.7.3.	Tabloya İlişkin Tespitler	56
6.	GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	57
7.	EKLER	59

TABLO VE ŞEKİL LİSTESİ

Tablo 1:	Genel Yönetim Sektörü Kapsam Karşılaştırması	9
Tablo 2:	2017 Yılı Faaliyet Tablosu (Bin TL)	21
Tablo 3:	2017 Yılı Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu (Bin TL)	31
Tablo 4:	2017 Yılı Stok Durumu ve Akış Tablosu (Bin TL)	34
Tablo 5:	2017 Yılı Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosu (Bin TL)	38
Tablo 6:	2017 Yılı Mali Durum Tablosu (Bin TL)	41
Tablo 7:	2017 Yılı Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosu (Bin TL)	49
Tablo 8:	2017 Yılı Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosu (Bin TL)	54
Şekil 1:	Genel Yönetim Sektörü Kapsamı (5018 sayılı Kanun madde 52)	7
Şekil 2:	Devlet Mali İstatistikleri Analiz Çerçevesi	15

KISALTMALAR

- BDDK** : Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- BKMYBS**: Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi
- DMS** : Devlet Muhasebe Standartları
- ESA** : Avrupa Hesaplar Sistemi
- GFS** : Kamu Mali İstatistikleri
- GFSM** : Kamu Mali İstatistikleri Rehberi
- GYMY** : Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
- IPSAS** : Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları
- KBS** : Kamu Harcama ve Bilişim Sistemi
- MFİB** : Merkezi Finans ve İhale Birimi
- SGK** : Sosyal Güvenlik Kurumu
- SDR** : Özel ekme Hakları
- SNA** : Ulusal Hesaplar Sistemi
- SPK** : Sermaye Piyasası Kurulu
- TCMB** : Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

1. GENEL ÇERÇEVE

Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 2017 yılı mali istatistikleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 54'üncü maddesi ile 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 40'ıncı maddesi hükümlerine istinaden değerlendirilerek 2017 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu hazırlanmıştır.

Bu kapsamda yapılan tespit ve değerlendirmeler Raporun ilgili bölümlerinde aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

- **Mali İstatistikler Hakkında Bilgi** bölümünde, kamu kesiminin mali işlemlerinin raporlanması ve istatistiksel temellere dayanan mali raporlarının sunulması konusunda tüm dünyada uygulama birliğini sağlamak üzere genel geçerliliği olan ortak kurallar ile mali istatistiğin ülkemizde uygulanmasına ilişkin yerel mevzuat hükümlerine yer verilmektedir.

- **Mali İstatistiklerin Kapsamı** bölümünde, yayımlanan istatistiklerin kapsamı, bu kapsamın belirlenme yöntemi ve veri derleme esasları hakkında bilgi verilmektedir.

- **Mali İstatistik Setinin Hazırlanma Esası GFSM 2014'e İlişkin Değerlendirme** bölümünde, mali istatistik setini oluşturan tabloların hazırlanmasında esas alınan raporlama çerçevesi hakkında bilgilere yer verilmektedir.

- **2017 Yılı Mali İstatistik Tablolarının Değerlendirilmesi** bölümünde, genel yönetim sektörü mali istatistik tablolarına ilişkin bilgilere ve bu tabloların incelenmesi sonucu ulaşılan tespit ve değerlendirmelere yer verilmektedir.

- **Genel Değerlendirme ve Sonuç** bölümünde, mali istatistiklerin güvenilirliğinin artırılmasına, kamuoyunun doğru bilgilendirilmesine ve yapılacak analizlerin sağlıklı olmasına katkı sağlayacağı değerlendirilen tespit ve önerilere yer verilmektedir.

•

2. MALİ İSTATİSTİKLER HAKKINDA BİLGİ

Uluslararası kurumlar, ekonominin önemli bir parçasını teşkil eden kamu kesiminin mali işlemlerinin raporlanması ve istatistiksel temellere dayanan mali raporlarının sunulması konusunda tüm dünyada genel geçerliliği olan ortak kuralları, standartlar ve sistemler çerçevesinde belirlemişlerdir. Bu doğrultuda devletler, genel yönetim sektörünün;

- Mali durumunu, hesap verebilirliği sağlamak üzere Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları (IPSAS) çerçevesinde,
- Performansını ve ekonomi üzerindeki etkisini açıklamak üzere istatistiksel temellere dayalı mali bilgilerini ise Ulusal Hesaplar Sistemi (System of National Accounts-SNA), Avrupa Hesaplar Sistemi (European System of Accounts-ESA) veya Kamu Mali İstatistikleri (Government Financial Statistics-GFS) için oluşturulan Rehber (Government Financial Statistics Manual-GFSM) çerçevesinde,

raporlamaktadır.

Mali raporlama ile mali raporlamanın istatistiksel temelleri arasında, amaç, kapsam ve çıktı bakımından önemli farklılıklar bulunduğu için dünyada yaygınlık kazanan uygulama, öncelikle IPSAS kapsamında konsolide mali tabloların hazırlanması, sonrasında da seçilen istatistiksel sistemin (SNA/ESA/GFS) öngördüğü analitik çerçevenin bu tablolara uygulanması suretiyle istatistiksel temellere dayanan mali raporlamanın hazırlanmasıdır.

Bahse konu edilen standartların ve sistemlerin ülkemizde uygulanmasına imkân tanıyan hukuki düzenlemeler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile bu Kanun'un ilgili maddelerine dayanılarak çıkarılan Mali İstatistik Yönetmeliği'nde yer almaktadır.

5018 sayılı Kanun'un 52, 53 ve 54'üncü maddeleri ile genel yönetim sektörü kapsamındaki kamu idarelerinin mali istatistiklerine ilişkin hususlar belirlenmiş ve bu doğrultuda genel yönetim sektörünün kapsamının belirlenmesi, belirlenen kapsama dâhil birimlerin verilerinin derlenmesi ve bu veriler doğrultusunda mali istatistiklerin üretilmesi yetkisi Maliye Bakanlığına verilmiştir.

5018 sayılı Kanun'a göre mali istatistikler; uluslararası standartlara uygun olarak bütünlük, güvenilirlik, kullanılabilirlik, yöntemsel geçerlilik ve ulaşılabilirlik ilkeleri çerçevesinde,

muhasabe kayıtlarındaki verilere dayanılarak ve istatistiksel yöntemler kullanılarak hazırlanan konsolide mali tabloları içermektedir.

Mali istatistik kapsamında üretilecek konsolide mali tablolara ilişkin ikincil mevzuatta yapılan ilk düzenleme, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde (GYMY) yer almakta idi. GYMY'de raporlama, mali raporlama ve mali istatistik olmak üzere iki bölüme ayrılmış; kamu idarelerince hazırlanacak bireysel mali tablolar ile Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanacak konsolide mali tablolar ayrı müesseseler olarak düzenlenmişti.

GYMY'de sayılan mali istatistik tablolarının bir kısmı IPSAS muhasabe standartlarının Türkiye'ye uyarlanmış hali olan Devlet Muhasebe Standartları (DMS), bir kısmı ise mali raporlamanın istatistiksel temelleri için analitik bir çerçeve sunan GFSM'e göre hazırlanmakta idi.

GYMY hükümlerine göre hazırlanan GFS ve DMS temelli tabloların; yayımlanma amacı, kapsam, muhasebeleştirme, hazırlanma yöntemi ve içerik açısından farklılıklar taşıması hususu 2015 ve 2016 Yılı Mali İstatistik Değerlendirme Raporlarında eleştiri konusu edilerek aynı kavramsal çerçeveyi esas alan bir mali tablo seti yayımlanmasının tablolar arası bütünlük ve geçişi sağlaması açısından önem arz ettiği vurgulanmıştı.

Sayıştay denetim raporlarında konu edilen bu husus doğrultusunda Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından mali istatistiklere ilişkin tek bir kavramsal çerçeve esas alınarak GFSM 2014 ile uyumlu ayrı bir yönetmelik hazırlanması çalışmalarına başlanılmış ve 2017 yılı sonunda tamamlanan çalışmalarla birlikte;

Genel yönetim sektörü ve bu sektörü oluşturan alt sektörler için konsolide olarak hazırlanacak olan mali istatistik tablolarına esas mali verilerin derlenmesi, mali istatistik tablolarının uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul, esas, ilke ve standartlar ile veri derleme sürecindeki yetki, sorumluluk ve yaptırımları belirlemek amacıyla 01.01.2018 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Mali İstatistik Yönetmeliği yürürlüğe konulmuştur.

2018 yılında Mali İstatistik Yönetmeliğinin yürürlüğe girmesiyle birlikte Bakanlık tarafından "Genel Yönetim Sektörü Mali İstatistik Kılavuzu" yayımlanmış ve "2017 Yılı Genel Yönetim Sektörü Mali İstatistik Analiz Raporu" hazırlanarak kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Yayımlanan yönetmeliğin geçerlilik tarihi 2018 yılı olmakla birlikte Maliye Bakanlığı çalışmalarını hızlandırarak 2017 yılı mali istatistik tablolarını yeni yönetmelik hükümlerine uygun olarak hazırlamıştır. Bu bağlamda, 2017 yılı Mali İstatistik Değerlendirme Raporu uygulamanın ilk yılı olduğu hususu göz önünde bulundurularak yeni sisteme katkı sağlamak üzere hazırlanmıştır.

Mali İstatistik Yönetmeliği'nde mali istatistik; *“genel yönetim sektörü kapsamındaki idarelerin gelir, gider, varlık, yükümlülük ve öz kaynaklarına ilişkin bilgiler sunan ve istatistiki temellere dayanılarak oluşturulan konsolide mali tablolar”* şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde, aşağıda sayılan mali istatistik tablolarının Maliye Bakanlığınca hazırlanacağı ve kamuoyunun bilgisine sunulacağı ifade edilmiştir:

- a) Faaliyet Tablosu
- b) Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu,
- c) Stok Durumu ve Akış Tablosu,
- ç) Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosu,
- d) Gelir Tablosu,
- e) Gider Tablosu,
- f) Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosu,
- g) Varlık ve Yükümlülükleri Elde Tutma Kazanç ve Kayıpları Tablosu,
- ğ) Varlık ve Yükümlülüklerdeki Diğer Değer Değişimleri Tablosu,
- h) Mali Durum Tablosu,
- ı) Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosu,
- i) Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosu.

Yönetmelik'in 23'üncü maddesinde ise; mali istatistiklerin tanımları, yayımlanma dönemi, kurumsal kapsamı, hazırlanma amacı, veri derleme şekli, hazırlama yöntemleri, dayanakları ve iletişim bilgilerinin metaveri ile açıklanacağı ve metaverinin mali istatistik tablolarıyla birlikte yayımlanacağı hüküm altına alınmıştır.

3. MALİ İSTATİSTİKLERİN KAPSAMI

5018 sayılı Kanun'un 52'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Maliye Bakanlığı, aynı Kanun'un 2'nci ve 3' üncü maddelerinde belirlenen genel yönetim kapsamına bağlı kalmaksızın mali istatistiklerin derlenmesine ilişkin "Genel Yönetim Sektörü" adıyla yeni bir kapsam belirlemeye yetkili kılınmıştır. Bu yetkiye istinaden, uluslararası sınıflandırmalara uygun olarak Bakanlık tarafından 46 sıra no.lu Genel Yönetim Mali İstatistikleri Genel Tebliği hazırlanmış olup, anılan Tebliğ ile belirlenen genel yönetim sektörünün kapsamı aşağıdaki şekilde özetlenmektedir.

Şekil 1: Genel Yönetim Sektörü Kapsamı (5018 sayılı Kanun madde 52)

GENEL YÖNETİM		
Merkezi Yönetim	Mahalli İdareler	Sosyal Güvenlik Kurumları
<ul style="list-style-type: none"> • Bütçe İçi Kurumlar<ul style="list-style-type: none"> ▪ Genel Bütçeli İdareler ▪ Özel Bütçeli İdareler ▪ Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar (BDDK ve SPK hariç) • Bütçe Dışı Kurumlar<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fonlar ▪ Döner Sermayeler ▪ Sosyal Tesisler ▪ Diğer Kurumlar	<ul style="list-style-type: none"> • İl Özel İdareleri • Belediyeler • Kalkınma Ajansları • Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri • Mahalli İdare Birlikleri • Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları	<ul style="list-style-type: none"> • Sosyal Güvenlik Kurumu • İşsizlik Sigortası Fonu • Türkiye İş Kurumu

Genel yönetim sektörünün kapsamı oluşturulurken, Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 7'nci maddesinde de belirtildiği şekilde, uluslararası standartlar çerçevesinde kamu idaresinin;

- a) Yerleşik (mukim) bir birim olup olmadığı,
- b) Kurumsal bir birim olup olmadığı,
- c) Devlet kontrolünde olup olmadığı,
- ç) Piyasa üreticisi olup olmadığı,
- d) Devlet için bir mali yardımcı kuruluş olup olmadığı kriterleri esas alınmıştır.

Genel yönetim sektörü; merkezi yönetim, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumları alt sektörlerinden oluşmaktadır. Bu kapsamda, bahsi geçen Tebliğ ile 5018 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinden farklı olarak Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) merkezi yönetim kapsamından çıkartılmış; sosyal tesisler, döner sermayeler, bütçe dışı fonlar ve TRT, Merkezi Finans ve İhale Birimi (MFİB) gibi kurumlar, "Bütçe Dışı Kurumlar" adı altında sektör kapsamına alınmıştır. Mahalli idareler sektörü kapsamına Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri, Kalkınma Ajansları ile Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları eklenmiş, benzer şekilde İşsizlik Sigortası Fonu sosyal güvenlik kurumları sektörü kapsamına alınmıştır.

Bu hususlar çerçevesinde, mali istatistiklerin hazırlanması amacıyla 5018 sayılı Kanun'un 52'nci maddesinde verilen yetkiye istinaden genel yönetim sektörünün kapsamı, anılan Kanun'da öngörülen genel yönetimden farklı olarak Tablo 1'de görüldüğü şekilde belirlenmiştir.

Tablo 1: Genel Yönetim Sektörü Kapsam Karşılaştırması

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ		5018 S.K. Madde 52	5018 S.K. Madde 2
Merkezi Yönetim	A-Bütçe İçi Kurumlar	+	+
	Genel Bütçeli İdareler	+	+
	Özel Bütçeli İdareler	+	+
	Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar*	+	+
	B-Bütçe Dışı Kurumlar	+	-
	Savunma Sanayii Destekleme Fonu	+	-
	Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Destekleme Fonu	+	-
	Özelleştirme Fonu	+	-
	Başbakanlık Tanıtma Fonu	+	-
	Döner Sermayeler	+	-
	Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı	+	-
	Merkezi İhale ve Finans Birimi	+	-
	Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanlığı	+	-
	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu	+	-
	Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATOPOL Tesisleri İşletme Başkanlığı	+	-
	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu	+	-
	Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü	+	-
	Kefalet Sandıkları	+	-
	Sosyal Tesisler	+	-
	Sosyal Güvenlik Kurumları	Sosyal Güvenlik Kurumu	+
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü		+	+
İşsizlik Sigortası Fonu		+	-
Mahalli İdareler	İl Özel İdareleri	+	+
	Belediyeler	+	+
	Mahalli İdarelerin Bağlı Kuruluşları	-	+
	Mahalli İdare Birlikleri	+	+
	Kalkınma Ajansları	+	-
	Gençlik Hizmet ve Spor İl Müdürlükleri	+	-
	Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları	+	+

* BDDK ve SPK, Madde 52 kapsamına dâhil değildir.

Mali istatistik tablolarına esas veriler, doğrudan muhasebe kayıtlarından veya muhasebe kayıtlarına dayanan mizanlar üzerinden; Web Tabanlı Saymanlık Otomasyon Sistemi-Say2000i, Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS) ile Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi (BKMYBS) aracılığıyla derlenmektedir.

Merkezi yönetim kapsamındaki kurumlardan 5018 sayılı Kanun'un 52'nci maddesine göre tanımlanan genel (Cumhurbaşkanlığı ve Vergi Daireleri Muhasebe Birimleri hariç¹) ve özel bütçeli kurumlar ile düzenleyici ve denetleyici kurumlar (Kamu İhale Kurumu ile Enerji Pisasası Düzenleme Kurumu hariç²) için say2000i ve BKMYBS aracılığıyla; bütçe dışı birimler olarak adlandırılan döner sermayeler, bütçe dışı fonlar, sosyal tesisler ve diğer kurumlar için ise KBS aracılığıyla Bakanlıkça derlenmektedir.

Sosyal güvenlik kurumları ile Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları, Kalkınma Ajansları ve Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin verileri üçer aylık, sektör içindeki diğer mahalli idarelerin verileri ise aylık dönemler itibarıyla KBS aracılığıyla derlenmektedir.

---

1 Cumhurbaşkanlığından aylık, Vergi Dairelerinden günlük olarak mizan verileri derlenmektedir.

2 Sistem dışındaki idarelere ait veriler ilgili olduğu ayı takip eden ayın beşinci günü akşamına kadar Bakanlık veri tabanına aktarılmaktadır.

4. MALİ İSTATİSTİK SETİNİN HAZIRLANMA ESASINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Kamu kurum ve kuruluşları birçok faaliyet yürütür. Devletin bu faaliyetlerini yönetmek ve ekonomiye olan etkilerini değerlendirmek için, ekonomik akışlara neden olan bu faaliyetler, özetlenip analiz edilebilecekleri bir çerçevede düzenlenmelidir.

Bu noktada Genel Yönetim Mali İstatistikleri devletlerin uyguladıkları mali politikaların takibi, kontrolü ve analiz edilebilirliği açısından önem arz etmektedir. Söz konusu verilerin aynı standartlar çerçevesinde oluşturulması, bir taraftan ülkeler arası karşılaştırılabilirliğe imkân sağlayacak diğer taraftan politika yapıcılara, karar alıcılara, araştırmacılara ve diğer tüm kullanıcılara önemli bilgiler sunacaktır.

GFS analitik çerçevesi, kamu idarelerinin faaliyetlerinin ekonomik etkisinin ve bunun sonucunda ortaya çıkan likidite değişikliklerinin ve maliye politikasının sürdürülebilirliğinin değerlendirilmesine imkân sağlamak üzere IMF tarafından hazırlanmış ve istatistiksel olarak verilerin oluşturulmasında kullanılacak ekonomi ve muhasebe prensiplerini içeren referans bir kaynak/rehber olarak yayımlanmıştır.

Raporun 1 no'lu bölümünde de belirtildiği üzere, ülkemizde mali istatistik tablolarının hazırlanması konusunda uygulanan analitik çerçeve GFSM 2014'tür.

Nitekim GFSM 2014 esas alınarak hazırlanıp yürürlüğe konulan Mali İstatistik Yönetmeliği'nde; mali istatistik tablolarının uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanmasının amaçlandığı, "uluslararası standartlar" ın, Uluslararası Para Fonunun yayımlanmış olduğu Devlet Mali İstatistikleri Kılavuzu (GFSM) olduğu, yöntemsel geçerlilik ilkesi gereği, mali istatistiklerin tanım, kapsam ve sınıflandırma açısından uluslararası kabul görmüş standart, kılavuz ve iyi uygulama örneklerine uygun olarak hazırlanacağı, mali istatistiklerin hangi yöneme göre hazırlandığının da metaveri ile açıklanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik'te yer alan düzenlemelerle uyumlu olarak, 2017 yılı mali istatistik tabloları ile birlikte yayımlanan her bir tablo metaverisinde de, hazırlama yönteminin GFSM 2014 olduğu açıkça ifade edilmiştir.

GFS analitik çerçevesinin özelliklerine ana kavramlar ve tanımlar itibariyle aşağıda yer verilmektedir:

4.1. TAHAKKUK ESASLI KAYIT SİSTEMİ

GFSM 2014, nakit esaslı kayıtlamaya dayanan nakit akış tablosunu içermekle birlikte tahakkuk esaslı kayıtlamayı esas alan bir çerçevedir. Yani bir ekonomik değer yaratıldığında, dönüştürüldüğünde, el değiştirdiğinde, transfer edildiğinde ve kullanım dışı bırakıldığında kayıt yapılmaktadır. Başka bir deyişle, ekonomik olayların etkileri, nakit ödenmesi ya da alınması gerekip gerekmediğine bakılmaksızın, ortaya çıktıkları dönemde kaydedilir. Nakit işlemler faaliyetlerin zamanını veya ekonomik etkilerini daha az yansıttığından, mali politikayı değerlendirmek için (nakit akış tablosu da içeren) tahakkuk esaslı kayıt sistemini benimseme ihtiyacına yönelik farkındalık dünya çapında da artmaktadır.

4.2. KAPSAM

GFSM'ye göre kapsam belirlenirken, kamu idareleri için; yerleşiklik, kurumsallık, devlet kontrolü, piyasa üreticiliği, devlet için bir mali yardımcı kuruluş olma kriterleri esas alınmıştır.

Prensip olarak, mali politikaları maddi olarak etkileyen kurumsal birimler kapsama dâhil edilmektedir. Bu nedenle, GFS'nin derlenmesinde genel devlet sektörü ve kamu kurumları sektörü olmak üzere iki temel yapı kullanılır. Genel devlet sektörü, özellikle devletin piyasa dışı sektörel faaliyetlerde bulunan kurumsal birimlerini kapsarken; kamu kurumları sektörü, kamu kurumlarının, piyasaları ve yarı-mali faaliyetleri de dahil olmak üzere, tüm faaliyetlerini kapsamaktadır.

4.3. TANIMLAMA, DEĞERLEME VE ÖLÇME

GFSM'de, tüm varlık ve yükümlüklerin muhasebeleştirilmesi ve değerlemesinde cari piyasa fiyatının kullanılacağı, cari piyasa fiyatının belirlenemediği durumlarda ise, geçerli fiyatın en doğru şekilde tespit edilmesine yönelik alternatif değer tespit yöntemlerinin kullanılması öngörülmektedir.

Genel kural, tüm akış ve stok pozisyonlarının piyasa fiyatlarında ölçülmesidir. Piyasa fiyatları cari değişim değerine, yani malların, hizmetlerin, emeğin veya varlıkların değerinin değiştirildiği veya başka bir şekilde nakde dönüştürülebileceği (para ya da devredilebilir mevduatlar) değerine işaret eder. Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosuna kaydedilen

akışlar, bu akışların gerçekleştiği piyasa fiyatlarında değerlendirilmeli, Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosuna kaydedilen akışlar ise, nakit akışlarının parasal değeri üzerinden değerlendirilmelidir. Stok pozisyonları bilanço tarihinde geçerli olan piyasa fiyatlarına göre değerlendirilmelidir.

4.4. EKONOMİK AKIŞLAR VE STOK POZİSYONU

GFS çerçevesine göre üretilen tablolara yapılan kayıtlar ya *ekonomik akış* ya da *stok pozisyonudur*. Akışlar belirli bir raporlama döneminde ekonomik değerde değişime yol açan olayların etkileri ve ekonomik faaliyetlerin parasal ifadeleridir. Stok pozisyonları ise belirli bir zamandaki ekonomik değeri ölçer.

Ekonomik akışlar bir ekonomik değer ortaya çıkmasını, değişimini, değiş tokuşunu, transferini veya yok olmasını yansıtır. Akış, mal satın alımı gibi tek bir olay olabileceği gibi bir devlet tahviline sürekli olarak faiz gideri tahakkuk etmesi gibi raporlama döneminde meydana gelen olaylar setinin kümülatif bir değeri de olabilir. Tüm akışlar *işlem* veya *diğer ekonomik akışlar* olarak sınıflandırılır.

İşlem, kurumsal birimler arasındaki karşılıklı anlaşma veya hukuki bir işlem neticesindeki etkileşimler veya birimin iki farklı işlem kapasitesi bulunması sebebi ile faaliyetin işlem olarak muamele görmesinin analitik olarak daha kullanışlı olduğu kurum içi faaliyetler biçimindeki ekonomik akışlardır.

Diğer ekonomik akışlar ise, bir işlemin sonucunda ortaya çıkmayan varlık veya yükümlülüklerdeki miktar veya değer değişimleridir. Bunlar işlem değildir çünkü işlemin karakteristik özelliklerinden bir ya da daha fazlasını karşılamazlar. Örneğin, kurumsal birimler, tıpkı deprem veya sel gibi doğa olayları sonucu ortaya çıkan değişimler veya karşılığı ödenmemiş şekilde varlığa el konulması gibi karşılıklı bir anlaşmaya dayanmadan olaya dâhil olmuş olabilir. Yine yabancı bir para birimi cinsinden ifade edilmiş olan varlığın değeri kur değişimleri nedeni ile değişmiş olabilir veya varlığın değeri geçen zamana bağlı olarak değişmiş olabilir.

Stok pozisyonu, varlık veya yükümlülüğün belli bir zamandaki toplam mevcududur. Stok pozisyonu GFS çerçevesinde Mali Durum Tablosuna kaydedilir. GFS çerçevesi stok pozisyonlarını raporlama döneminin başında ve sonunda gösterir. Bu iki zaman dilimi arasındaki stok pozisyonu bu periyottaki akışlarla bağlantılanır çünkü pozisyonlardaki değişimler işlemlere veya diğer ekonomik akışlara dayanır.

4.5. DEVLET MALİ İSTATİSTİKLERİ ANALİTİK ÇERÇEVESİNDE EŞİTLİKLER

Devlet Mali İstatistikleri (GFS) analitik çerçevesi, yatay ve dikey eşitliklerden oluşmaktadır. Buna göre her tablo kendi içerisinde dikey eşitliğe sahiptir. Açılış bilançosu için geçerli olan dikey eşitlik aşağıdaki gibidir:

$$\text{Net değer}^3 = \text{Mali Olmayan Varlıklar} + \text{Net Mali Değer}$$

$$\text{Net Mali Değer} = \text{Mali Varlıklar} - \text{Yükümlülükler}$$

Yatay eşitlikte ise, her bir hesap için açılış bilançosundaki tutar ile dönem içerisindeki akımlar toplamı kapanış bilançosundaki tutara eşittir.

$$\text{Dönem Sonu Stok} = \text{Dönem Başı Stok} + \text{Akımlar}$$

Dönem başı stok, açılış bilançosundaki mali olmayan varlıklar, mali varlık ve yükümlülükler ile net değerde kayıtlı tutarlar toplamıdır. Bu tutar ile dönem içerisindeki akışların toplanması sonucunda dönem sonu stok mevcuduna, dolayısıyla kapanış bilançosundaki net değer miktarına ulaşılmaktadır.

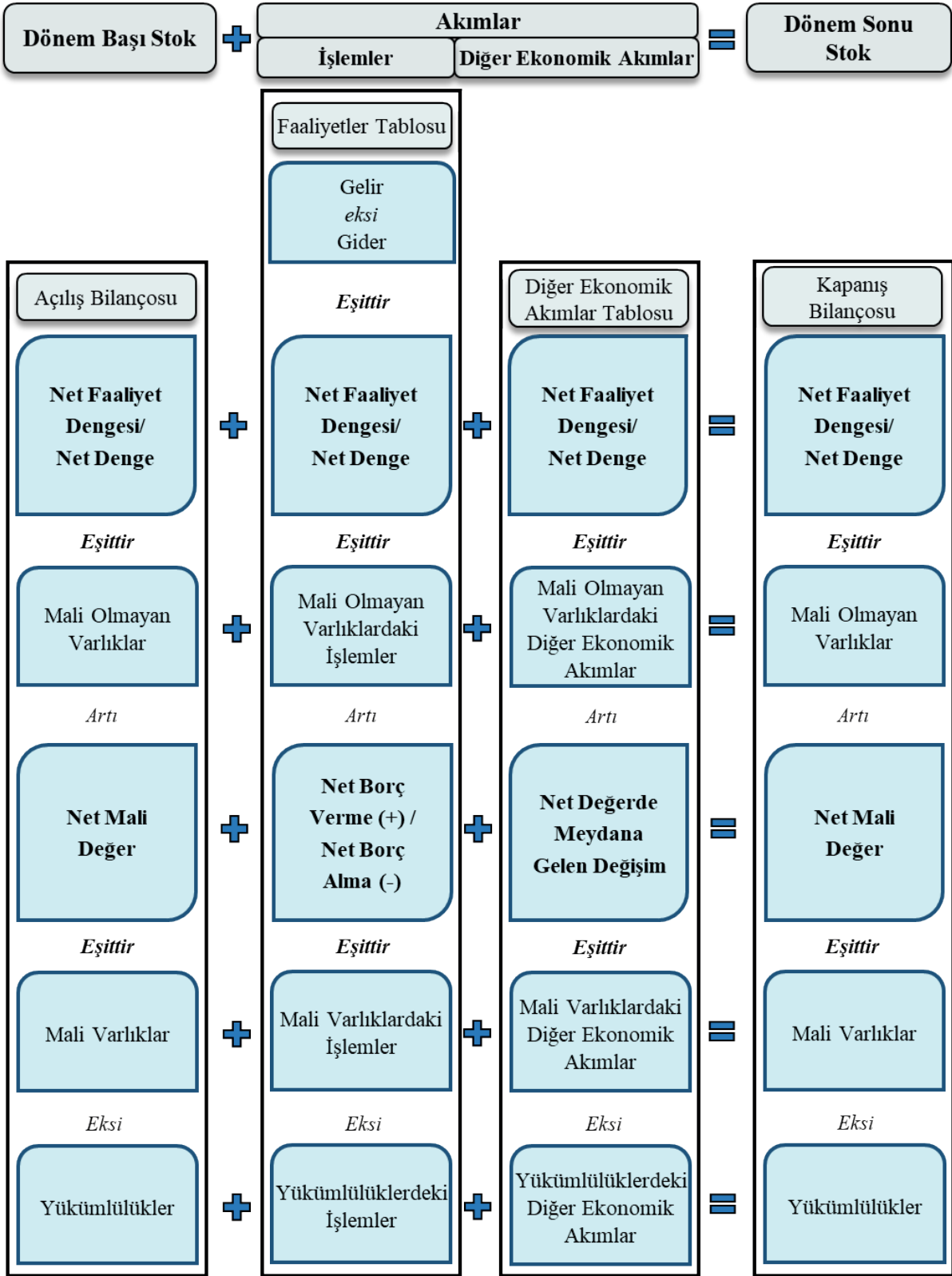
Bahsedilen yatay ve dikey eşitliklere ilişkin detaylı bilgi aşağıda yer almaktadır:

---

³ GFSM 2014'te öz kaynak yerine net değer ifadesi kullanılmaktadır.

Şekil 2: Devlet Mali İstatistikleri Analiz Çerçevesi

4.6. VERGİ VE SOSYAL GÜVENLİK PRİM GELİRLERİNDE NAKİT VE ZAMAN UYARLAMASI

Vergilerin tahakkuk eden kısmı ile gerçekte tahsil edilebilecek kısmı arasında, mevzuattan veya mükelleflerden kaynaklanan sorunlar nedeniyle farklılıklar oluşabilmektedir. Bu farklılıkları ortadan kaldırmak için, GFSM 2014, tahakkuk kayıtlarının belli katsayılarla düzeltilmesi (nakit uyarlaması) veya tahakkuk dönemi ile tahsilat dönemi farklı aylarda ya da yıllarda olduğu için bazı vergi türlerinde tahsil edilen tutarların vergilendirme dönemine kaydırılarak gösterilmesi (zaman uyarlaması) şeklinde iki yöntem öngörmektedir.

Nakit uyarlaması, tahakkuk eden vergilerin tahsilat-tahakkuk oranının tam olarak tespit edilememesi nedeniyle, tahsilatlar esas alınarak 800.01-Vergi Gelirleri Hesabında kayıtlı tutarların vergi gelirleri olarak kullanılması şeklinde uygulanmaktadır.

Zaman uyarlaması ise, beyanname verme suretiyle ödenen vergilerde, beyanname verme ve ödeme süresi bir sonraki aya sarktığı için bir önceki aya ait vergi geliri bir sonraki ay tahsil edildiğinden, tahsil edilen bu tutarın bir önceki ayın vergi geliri şeklinde gösterilmesi suretiyle uygulanmaktadır.

GFSM 2014'te vergi gelirlerinde olduğu gibi sosyal güvenlik prim gelirlerinde de sadece tahsil imkânı bulunan kısmının gelir olarak kaydedilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bu nedenle mali istatistik tabloları hazırlanırken sosyal güvenlik prim gelirleri için de tahsilat-tahakkuk oranı belirlenmesinde yaşanan sorunlar nedeniyle, nakit uyarlaması yapılmakta, mali istatistik tablolarında nakit esaslı muhasebe sisteminden derlenen sosyal güvenlik prim geliri hesaplarında kayıtlı tutarlar kullanılmaktadır.

4.7. KONSOLİDASYON

Konsolidasyon, alt sektörleri veya kurumları tek bir birim kabul edip bir araya getirerek mali tablo hazırlama yöntemidir. Konsolide mali tabloların düzenlenme amacı; bir kurumlar topluluğuna dâhil tüm birimlerin aktif, pasif, gelir ve giderlerini tek birime aitmiş gibi göstererek, topluluğun bir bütün olarak finansal durumu ve faaliyet sonuçları hakkında mali tablo kullanıcılarına bilgi vermektir.

GFS analitik çerçevesi içinde tüm akım ve stok pozisyonları toplanır, ardından kural olarak konsolide edilen tüm birim ve kuruluşların karşılıklı ilişkilerinden oluşan akım ve stok pozisyonları elimine edilir.

Diğer bir deyişle, konsolidasyon mükerrer sayımı ortadan kaldırır çünkü bir birimin akış veya stok pozisyonu, birleştirildiği ikinci birim için kaydedilen ilgili akış veya stok pozisyonu ile eşleştirilir ve hem akışlar hem de stok pozisyonları elimine edilir. Örneğin, bir kamu kurumunun başka bir kamu kurumu tarafından verilen bir tahvile sahip olması ve iki kuruma ait verilerin konsolide edilmesi halinde, konsolide kurumun varlıkları ve borçları olarak tutulan tahvillerin stok pozisyonları sıfır olarak (aralarındaki tahvil pozisyonu var olmamış gibi) raporlanır.

Konsolidasyon işlemi önce merkezi yönetim, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumları alt sektörleri düzeyinde, daha sonra da genel yönetim sektörü düzeyinde yapılır.

Konsolide edilen birimler arasındaki tüm karşılıklı akışları ve stok pozisyonlarını ortadan kaldırması nedeni ile konsolidasyon, konsolide birimlerin akışlarını veya stoklarını sadece sektör dışındaki birimlere karşı ölçme etkisine sahiptir. Konsolidasyon, sektör içi ve sektörler arası kurumsal birimlerin birbirleriyle olan ekonomik etkileşimini dışlayarak bu etkileşim dışındaki tüm kurumsal birimlerle gerçekleşen akışları veya stokları sunar.

Bununla birlikte GFSM 2014'te konsolidasyona tabi olmayan iki tür işlem mevcuttur:

- İşveren sosyal katkıları, ister sosyal güvenliğe ister hükümet emeklilik planına ödensin, hane halkı sektöründeki çalışana ödenmiş olarak çalışan tarafından ve sosyal güvenlik planına ödenecekmiş gibi muamele görür.
- Diğer kamu idarelerine ödenen veya kaynakta ödenen vergiler gibi kamu idarelerince ücretlerden stopaj yolu ile kesilen vergiler, çalışanlarca doğrudan ödenmiş gibi kabul edilir. Kamu idaresi işveren olarak, başka bir kamu idaresi için sadece toplama aracıdır ve hane halkı sektöründe çalışanlar adına hareket etmektedir.

Konsolidasyon işlemi yapılırken genel yönetim sektörünü oluşturan alt sektörler ve alt sektörü oluşturan birimler arasındaki aşağıdaki karşılıklı işlemler elimine edilir:

- Genel devlet birimleri veya kurumlar arasındaki hibeler (cari ve sermaye)
- Faiz geliri / gideri
- Bir hükümet birimi veya kuruluş tarafından diğer hükümet birimlerine ödenen vergiler(hane halkı adına tevkif edilen vergiler hariç)
- Mal ve hizmet alımı / satımı
- Mali olmayan varlıkların edinimi / elden çıkarılması.

5. 2017 YILI MALİ İSTATİSTİK TABLOLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

GFS analitik çerçevesi esas itibariyle dört ana tablo öngörmektedir. Bunlar; Faaliyet Tablosu, Mali Durum Tablosu ve Diğer Ekonomik Akışlar Tablosu ile Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosudur.

Bunlara ek olarak, analitik yararlılıkları nedeniyle iki ek tablo da çerçeveye dâhil edilmiştir. Bunlar; Öz Kaynak Değişim Tablosu ile Açık Koşullu Yükümlülükler ve Gelecekteki Sosyal Güvenlik Yararları İçin Net Örtülü Yükümlülükler Tablosudur.

Maliye Bakanlığı tarafından mali istatistik seti kapsamında Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde de belirtildiği gibi aşağıdaki tablolar yayımlanmıştır:

- a) Faaliyet Tablosu
- b) Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu,
- c) Stok Durumu ve Akış Tablosu,
- ç) Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosu,
- d) Gelir Tablosu,
- e) Gider Tablosu,
- f) Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosu,
- g) Varlık ve Yükümlülükleri Elde Tutma Kazanç ve Kayıpları Tablosu,
- ğ) Varlık ve Yükümlülüklerdeki Diğer Değer Değişimleri Tablosu,
- h) Mali Durum Tablosu,
- ı) Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosu,
- i) Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosu.

Yönetmelikte sayılan yukarıdaki tablo seti incelendiğinde; GFSM 2014’te yer verilen 4 ana tablonun ve ek tablolardan Öz Kaynak Değişim Tablosunun Bakanlıkça yayımlanması gereken sete dâhil edildiği, ancak diğer bir ek tablo olan Açık Koşullu Yükümlülükler ve Gelecekteki Sosyal Güvenlik Yararları İçin Net Örtülü Yükümlülükler Tablosunun yayımlanması zorunlu olan tablo setine dâhil edilmemiş ve dolayısıyla yayımlanmamış olduğu görülmektedir.

Açık Koşullu Yükümlülükler ve Gelecekteki Sosyal Güvenlik Yararları için Net Örtülü Yükümlülükler Tablosu, açık ve bazı örtülü koşullu yükümlülükleri özetlemektedir. Koşullu yükümlülükler, gelecekte belirli bir olay gerçekleşmedikçe ortaya çıkmayan yükümlülüklerdir. Koşullu yükümlülüklerle ilişkin stok pozisyonu Açık Koşullu Yükümlülükler ve Gelecekteki Sosyal Güvenlik Yararları için Net Örtülü Yükümlülükler Tablosu yerine mali durum tablosunda açıklayıcı notlar bölümünde özet olarak gösterilmiştir.

Mali durum tablosunda koşullu yükümlülüklerden Kamu Garantili Borçlar kalemi bilgileri yer almakta birlikte mevcut rakamlar GFSM 2014’te yer alan analitik çerçevesinin öngördüğü detay bilgileri içermemektedir. GFSM 2014’de Kamu garantili borcun borçlanma aracı türü, vade bilgisi ve nominal değeri içerecek şekilde gösterilmesinin uygun olacağı ifade edilmektedir. Bu durum, mali durum tablosunda koşullu yükümlülükler kısmına ilişkin Hazine Garantilerinden oluşturulan rakamın detay kırılımları ve elimine edilen tutarlara ilişkin bilgilere yer verilmemesi sonucunu doğurmuştur.

Mali durum tablosunun istenilen detayda bilgi verecek şekilde geliştirilmesi ya da Yönetmelikte sayılan tablo setinin Açık Koşullu Yükümlülükler ve Gelecekteki Sosyal Güvenlik Yararları için Net Örtülü Yükümlülükler Tablosunu da içerecek şekilde güncellenmesi mali istatistiklerin bütünlüğü ve uluslararası standartlara uyumuna katkı sağlayacaktır.

Aşağıda Mali İstatistik Yönetmeliği kapsamında ve genel yönetim sektörü düzeyinde yayımlanan mali istatistik tablolarına ilişkin bilgilere ve bu tabloların incelenmesi sonucu ulaşılan tespit ve değerlendirmelere yer verilmektedir.

5.1. 2017 YILI FAALİYET TABLOSU

Faaliyet Tablosu, bir hesap dönemi içerisinde sektör/alt sektörde yer alan kamu idarelerinin gelir, gider, mali olmayan varlıklar ile mali varlık ve yükümlülüklerdeki işlemlerini içermektedir.

Tablo 2: 2017 Yılı Faaliyet Tablosu (Bin TL)

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI FAALİYET TABLOSU			
	Bin TL		
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
ÖZ KAYNAKLARI ETKİLEYEN İŞLEMLER			
A - Gelirler	792.140.344,1	898.154.110,3	965.607.688,4
Vergi Gelirleri	437.716.400,7	489.475.837,6	567.699.589,5
Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	221.063.344,7	253.865.388,7	226.993.420,0
Hibeler	413.407,3	398.497,9	2.230.059,6
Diğer Gelirler	132.947.191,3	154.414.386,1	168.684.619,4
B - Giderler	733.847.222,6	873.028.919,0	1.006.160.138,3
Personel Giderleri	182.572.192,3	216.838.259,9	234.624.525,5
Mal ve Hizmet Giderleri	116.628.343,2	137.372.666,7	162.915.316,3
Amortisman Giderleri	29.302.365,7	30.237.368,6	65.961.936,0
Faiz Giderleri	47.502.912,4	53.758.476,7	69.667.444,2
Sübvansiyon Giderleri	27.424.105,4	39.762.624,6	53.275.493,6
Hibeler	2.539.905,0	2.370.721,3	3.233.761,7
Sosyal Yardımlar	294.064.542,2	354.525.022,8	349.130.238,9
Diğer Harcamalar	33.812.856,5	38.163.778,3	67.351.422,3
Brüt Faaliyet Dengesi (A-B + Amortisman Giderleri)	87.595.487,1	55.362.559,9	25.409.486,1
Net Faaliyet Dengesi (A-B)	58.293.121,5	25.125.191,3	-40.552.449,9
MALİ OLMAYAN VARLIK İŞLEMLERİ			
C. Net Mali Olmayan Varlık Edinimi	42.640.279,7	110.857.512,9	47.600.955,8
Duran Varlıklar	40.595.292,7	109.784.484,7	46.208.950,2
Stoklar	666.412,3	1.338.557,0	1.412.900,1
Menkul Varlıklar	-468,0	4.852,5	-3.964,6
Üretilmeyen Varlık Edinimleri	1.379.042,7	-270.381,3	-16.929,9
D. Harcamalar (B+C)	776.487.502,3	983.886.431,9	1.053.761.094,1
E. Net Borçlanma/Borç Verme Gereği (A-D)	15.652.841,8	-85.732.321,6	-88.153.405,7
MALİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜK İŞLEMLERİ (FİNANSMAN)			
F. Net Mali Varlık Edinimi	48.571.362,8	33.132.482,6	36.997.958,5
Yerleşik	45.463.309,7	34.481.150,0	37.802.714,1
Yerleşik Olmayan	3.108.053,0	-1.348.667,4	-804.755,6
G. Net Yükümlülük Artışı	33.803.988,2	119.065.390,8	125.557.967,4
Yerleşik	35.694.218,6	112.834.580,7	108.800.746,5
Yerleşik Olmayan	-1.890.230,4	6.230.810,1	16.757.220,9

Açıklayıcı Notlar			
Amortisman Harici Giderler	704.544.857,0	842.791.550,4	940.198.202,5
Mali Olmayan Brüt Yatırımlar	71.942.645,4	141.094.881,5	113.562.891,7
Nakit Stokundaki Net Değişim	18.885.024,4	-5.804.333,5	32.637.213,0
Faiz Dışı Net Borç Verme/ Net Borçlanma	63.155.754,1	-31.973.844,8	-18.485.961,6
Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi	-22.240.664,0	-44.962.756,0	-61.211.633,0

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- 24.02.2018 tarihli ve 30342 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 11 inci maddesinin 6 ncı fıkrasına istinaden Net Borçlanma / Borç Verme Gereğinin, mali varlık ve yükümlülüklerin net değişimleri arasındaki farka eşit olması esastır. Eşit olmaması durumunda aradaki fark, tablo dipnotlarında açıklanır. Bu fark 2015 yılında 885.467,2 bin TL, 2016 yılında 200.586,6 bin TL ve 2017 yılında 406.603,1 bin TL'dir.

4- Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 2 nci maddesi kapsamında hazırlanan Genel Yönetim Bütçe Dengesini ifade etmektedir.

5- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

5.1.1. Tablo Hakkında Bilgi

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 11'inci maddesine göre Faaliyet Tablosu; gelir ve giderlerdeki işlemler, mali olmayan varlıklardaki işlemler ve mali varlık ve yükümlülüklerdeki işlemler olmak üzere üç bölümden oluşmakta; gelir, işlemler sonucunda net değerde meydana gelen artış, gider, işlemler sonucunda net değerde meydana gelen azalış olarak tanımlanmakta, mali olmayan varlıklardaki işlemler, mali olmayan varlıkların edinimlerinden, elden çıkarmaların ve amortismanların düşülmesi suretiyle bulunmakta, mali varlık ve yükümlülüklerdeki işlemler ise, mali varlıklar ve yükümlülüklerin net değişiminden oluşmaktadır.

Faaliyet tablosundan üç dengeye ulaşılmaktadır. Bunlar:

a) Brüt faaliyet dengesi, amortisman giderleri hariç tutularak, gelirlerden giderlerin çıkarılması suretiyle hesaplanır. GFSM 2014'te sabit sermaye tüketiminin (amortismanın) ölçülmesi uygulamada zor olduğundan analiz için brüt faaliyet dengesinin daha uygun olabileceği belirtilmektedir.

b) Net faaliyet dengesi (GFSM 2014'e göre net işletme dengesi), gelirlerden giderlerin çıkarılması suretiyle hesaplanır. Bu denge, faaliyetlerin sürdürülebilirliğinin özetidir. Burada belirtilen net faaliyet bakiyesine, fiyat seviyelerindeki değişiklikler ve varlıkların hacmindeki diğer değişikliklerden kaynaklanan kazanç ve kayıplar dâhil değildir.

c) Net borç verme / net borç alma dengesi, net faaliyet dengesinden, net mali olmayan varlıklardaki (stoklar, duran varlıklar ve menkul varlıklar) değişimin çıkarılması suretiyle hesaplanır.

Faaliyet Tablosu, gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin değerinde meydana gelen işlemlerden kaynaklı değişikliklerin özet şekilde gösterildiği tablodur. Aynı zamanda Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu ile doğrudan ilişkilidir ve iki tablo arasındaki fark mali analiz için kullanılmaktadır.

Faaliyet Tablosunda yer alan veriler tahakkuk esaslı olarak kaydedilmektedir. Tabloda yer alan bazı işlemlerle ilgili nakit ödemelerin sonraki raporlama dönemine kadar gerçekleşmemesi halinde bu işlem Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosunda yer almayacaktır. Bu farklılık, tahakkuk eden giderlerin ödenmesini sağlamak için gelecekteki likidite ihtiyacına işaret eder. Henüz tahakkuk etmediği halde peşin tahsil edilen gelirler ise devletin gelecekteki hizmet sunum yükümlülüğünü göstermektedir.

Faaliyet Tablosu, Gelir Tablosu, Gider Tablosu ve Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosunun özeti niteliğinde bir tablodur.

Gelir Tablosu

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 15'inci maddesine göre Gelir Tablosu, işlemler neticesinde öz kaynakta meydana gelen artışı gösteren tablodur.

Devlet veya diğer kamu kuruluşlarının kamu ihtiyaçlarından doğan harcamalarını karşılamak amacıyla gerek vergilendirme yetkisine dayanarak, gerekse özel mülk ve teşebbüsleri dolayısıyla elde ettikleri bütün gelirleri detaylı şekilde gösteren Gelir Tablosu, kullanıcılara sektör veya alt sektörde yer alan kamu idarelerinin gelirlerinin büyüklüğü ve dağılımı hususunda bilgi vermektedir.

GFSM 2014'te net değerde artış meydana getiren işlemler, gelir olarak değerlendirilmektedir. Gelir dışındaki işlemlerin, genel olarak varlık ve yükümlülüklerin kendi aralarında yer değiştirmesinden ibaret olduğu ve gelir olarak değerlendirilemeyeceği ifade edilmektedir.

Mali istatistik tabloları hazırlanırken tahakkuk eden vergilerin tahsilat-tahakkuk oranının tam olarak tespit edilememesi nedeniyle GFSM 2014 çerçevesine göre "Nakit Uyarlaması" ve "Zaman Uyarlaması" istatistiki yöntemleri kullanılmaktadır.

GFSM 2014'e göre harç gelirlerinin birçoğu, vergi geliri olarak değerlendirilerek, "Malların Kullanımı ve Kullanım İzinleri Üzerinden Alınan Vergiler" hesabında izlenmektedir.

GFSM 2014’te sosyal güvenlik prim gelirleri “Sosyal Katkılar” başlığı altında ele alınmaktadır. Buna göre sosyal güvenlik prim gelirleri, sosyal sigorta kapsamında yapılan ödemelere karşılık olarak toplanan gerçek veya arızı gelirlerdir. Sosyal güvenlik mevzuatımızda prim gelirleri, işçi ve işverenden tahsil edilen ve genelde hak edilen ücretin belli bir oranı üzerinden alınan bir finansman kaynağı olarak tanımlanmakta ve vergi gelirlerinde olduğu gibi tahsilat-tahakkuk oranı belirlenmesinde yaşanan sorunlar nedeniyle, nakit uyarlaması yapılmakta, mali istatistik tablolarında nakit esaslı muhasebe sisteminden derlenen sosyal güvenlik prim geliri hesaplarında kayıtlı tutarlar kullanılmaktadır.

Gelir Tablosunun hibeler kısmında; alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler; yabancı devletlerden alınanlar, uluslararası kuruluşlardan alınanlar ve diğer genel yönetim birimlerinden alınanlar olmak üzere hibenin alındığı kurum, kuruluş ve organizasyona göre sınıflandırılmakta, akabinde ise söz konusu bağış cari veya sermaye niteliğinde olmasına göre ayrıştırılmaktadır.

Tablonun diğer gelirler kısmında; mülkiyet gelirleri, faiz gelirleri, kar payları, kira gelirleri, mal ve hizmet satışlarından elde edilen gelirler, para cezaları ve tazminatlar ile başka yerde sınıflandırılmayan diğer çeşitli gelirler yer almaktadır. Mülkiyet gelirleri genel olarak, Devlete ait taşınır ve taşınmaz malların satışından elde edilen gelirler iken, Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ile iştiraklerden elde edilen gelirler kâr payları olarak değerlendirilmektedir. Yasaların veya idari kuralların ihlal edilmeleri durumunda, mahkeme veya diğer idari birimlerce uygulanan zorunlu ödemeler, Devlet açısından ceza ve tazminat gelirleri olarak değerlendirilmekte olup yukarıda belirtilen gruplara dâhil edilemeyen gelirler başka yerde sınıflandırılmayan diğer çeşitli gelirler arasında izlenmektedir.

Gider Tablosu

Ekonomik sınıflandırma esas alınarak hazırlanan Gider Tablosu, Mali İstatistik Yönetmeliği’nin 16’ncı maddesinde, işlemler neticesinde öz kaynakta meydana gelen azalışı gösteren tablo olarak tanımlanmıştır.

Gider Tablosunda başlıca gider kalemleri; personel harcamaları, mal ve hizmet kullanım giderleri, amortisman giderleri, faiz, sübvansiyonlar, hibeler, sosyal yardımlar ve diğer giderlerdir.

Personel giderleri, işveren-çalışan ilişkisi içerisinde gerçekleştirilen işler karşılığında çalışanlara yapılan nakdi ya da aynı maaş ve ücret ödemelerinin toplamıdır. Ayrıca işverenlerce ödenen sosyal katkılar da GFSM 2014'e göre personel harcamaları içerisinde yer almaktadır. İşverenlerce ödenen sosyal katkılar işverenlerce, sosyal sigorta programlarının veya çalışanlarla ilgili emeklilik programlarının yönetiminden ve idaresinden sorumlu sigorta teşebbüslerine, sosyal güvenlik fonlarına ve diğer kurumsal birimlere ödenen asli sosyal katkılar ile işverenlerce ödenen ek katkılar olarak ikiye ayrılmaktadır.

Gider Tablosunda yer alan mal ve hizmet kullanım giderleri; üretime yönelik mal ve malzeme alımları, yolluklar, hizmet alımları gibi genel itibarıyla cari nitelikteki harcamaları içermektedir. Tüketime yönelik mal ve hizmet alımları gibi cari nitelikteki harcamalar ile genel yönetim sektörü personeli olarak değerlendirilmeyen çalışanlara yapılan ödemeler, işveren-çalışan ilişkisi söz konusu olmadığından personel giderine dâhil edilmeksizin bu hesap vasıtasıyla giderleştirilmektedir.

Savunmaya yönelik harcamalar, mal ve hizmet kullanım giderleri açısından istisna teşkil etmektedir. GYMY'de, milli savunma, istihbarat ve emniyet hizmetlerini yürüten kamu idarelerinin ihtiyaçları için alınacak her türlü taşınırın, gizlilik ve güvenlik açısından doğrudan mal ve hizmet satın alma gideri olarak kaydedileceği ifade edilmektedir. GFSM 2014'te ise bu tür savunma harcamalarının doğrudan giderleştirilmesi söz konusu değildir.

GFSM 2014'te amortisman kavramı yerine "Sabit Sermayenin Tüketimi" kavramı kullanılmaktadır. Sabit sermayenin tüketimi, devlet birimlerince sahip olunan ve kullanılan sabit varlıkların yıpranma, eskime veya kazaen zarar görme sonucunda güncel değerlerinde meydana gelen azalmalar şeklinde tanımlanmaktadır. Sabit sermayenin tüketimi, tanım olarak amortisman ile benzerlik gösterse de, hesaplanma yönünden ikisi arasında farklılıklar mevcuttur. Bununla birlikte mali istatistik tabloları hazırlanırken söz konusu farklılıklar göz ardı edilerek idari kayıtlarda yer alan amortisman giderleri hesabında yer alan tutarlar dikkate alınmaktadır.

GFSM 2014'te faiz; mevduatlar, borçlanma araçları gibi mali varlıkların ve diğer kaynakların başka bir kurumsal birimin kullanımına bırakılması karşılığında elde edilen yatırım geliri olarak tanımlanırken, mevzuatımızda faiz, ödünç alınan paranın kullanımı karşılığında yapılan ödeme olarak ifade edilmektedir.

Sübvansiyonlar, kamu idareleri tarafından mal ve hizmet üreten işletmelere üretim miktarı, birimi veya mal ve hizmetin değeri esas alınarak yapılan karşılıksız cari ödemelerdir.

Hibeler, bir kamu idaresinden diğer kamu idarelerine, başka devletlere veya uluslararası kuruluşlara karşılıksız olarak yapılan cari transferler veya sermaye transferleridir.

Sosyal yardımlar, hane halkının ihtiyaç duyduğu, sosyal risk içeren hastalık, işsizlik, emeklilik, iskân eğitim ve benzeri durumlarda yapılan ve çalışan-işveren ilişkisi kapsamında olmayan cari transferlerdir.

Gider tablosunun diğer giderler bölümü; kar payı ödemeleri, kira giderleri gibi faiz dışındaki malvarlığı giderleri ile başka yerde sınıflandırılmayan transferlerden oluşmaktadır.

Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosu

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 17'nci maddesinde Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosu, mali ve mali olmayan varlıklar ile yükümlülüklerdeki işlemlerden kaynaklanan net değişimi gösteren tablo olarak tanımlanmıştır.

Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosu, sektör veya alt sektörlerde yer alan kamu idarelerin işlemlerinin, varlık ve yükümlülüklerle etkisinin gösterildiği mali istatistik tablosudur.

Tablo; net mali olmayan varlık edinimi, net mali varlık edinimi ve net yükümlülük artışı olmak üzere üç bölüme ayrılır. GFSM 2014'e göre;

Mali olmayan varlıklar, mali varlık olarak değerlendirilmeyen ve önemli sayılabilecek ölçüde parasal değere sahip varlıkları ifade etmektedir. Bu bağlamda; duran varlıklar, stoklar, kıymetli varlıklar ve üretilmeyen varlıklar (arazi, yeraltı kaynakları, doğal varlıklar ve maddi olmayan üretilmeyen varlıklar) mali olmayan varlık olarak değerlendirilmektedir.

Mali varlıklar, sektör veya alt sektörde yer alan kamu idarelerinin yerleşik ve yerleşik olmayan olmak üzere rezerv olarak ellerinde tuttukları; parasal altın ve özel çekme hakları, nakit ve mevduatlar, borç senetleri, krediler, hisse senetleri, yatırım fonları, sigorta, emeklilik ve standartlaşmış garanti planları, mali türevler ve diğer alacak/ödeme hesaplarından oluşmaktadır.

Yükümlülük ise, borçlu bir birimin alacaklı birime özel koşullar altında fon veya başka kaynak sağlamak zorunda olduğu durumlarda ortaya çıkmaktadır. Mali varlık ve yükümlülükler varlıklardaki parasal altın kalemi haricinde aynı hesaplardan oluşmaktadır.

5.1.2. Tablonun Değerlendirilmesi

Faaliyet Tablosu incelendiğinde, gelirlerin 2016 yılına kıyasla %7,5 oranında artarak 965.607.688.400,00 TL'ye, giderlerin ise %16 oranında artarak 1.006.160.138.300,00 TL'ye ulaştığı görülmektedir. Bunun sonucunda da net faaliyet dengesi 2016 yılında 25.125.191.300,00 TL (+) bakiye verirken, 2017 yılında 40.552.449.900,00 TL (-) bakiye vermiştir.

Net mali olmayan varlık edinimi ise 2016 yılına kıyasla %57 oranında azalış göstererek 47.600.955.800,00 TL seviyesine inmiştir. Harcamalar ise (giderler + net mali olmayan varlık edinimi) toplamda %7 oranında artarak 1.053.761.094.100,00 TL seviyesine ulaşmıştır. Gelirlerde %7,5 oranında artış olmasına rağmen harcamalardaki %7'lik bu artış sonrası net borçlanma gereği 2016 yılına kıyasla %2,8 artarak 88.153.405.700,00 TL olarak gerçekleşmiştir.

Net mali varlık edinimi 2016 yılına kıyasla %11,7 oranında artarak 36.997.958.500,00 TL'ye, net yükümlülük artışı ise %5,5 oranında artarak 125.557.967.400,00 TL'ye ulaşmış olup bu durum net mali değer %3'lük bir artışla 88.560.009.000,00 TL (-) bakiye vermesine sebep olmuştur.

2016 yılında öz kaynaklarda, işlemler neticesinde ortaya çıkan değişim tutarı 24.924.604.700,00 TL iken 2017 yılında (-) 40.959.053.200,00 TL olarak gerçekleşmiştir.

5.1.3. Tabloya İlişkin Tespitler

Genel Yönetim Sektörü 2017 Yılı Faaliyet Tablosu ve bu tabloyu oluşturan Gelir, Gider ve İşlemler Tablolarına ilişkin tespitlere aşağıda yer verilmektedir.

1) Malların Kullanımı ve Kullanım İzinleri Üzerinden Alınan Diğer Vergiler: Bu gruptaki vergiler, devletin düzenleyici fonksiyonunun gereği olarak, bir faaliyetin (avcılık, madencilik, taksicilik, yayıncılık vb.) yasal olarak yerine getirildiğini göstermek adına verdiği izin ya da lisanslar, mülkiyet tescili, malların kullanımına (silah ruhsatı, antika araba vb.) ilişkin verdiği izinler için devletin sunduğu hizmetin maliyeti ile orantılı olmaksızın alınan, zorunlu

ödemelerdir. Aşağıda yer alan gelir türlerinin bu grupta sınıflandırılmasının hatalı olduğu değerlendirilmektedir.

- 600.5.2.1.5 Petrolden Devlet Hissesi: 6491 sayılı Petrol Kanunu'na göre bir arayıcı veya işletmecinin ürettiği petrol üzerinden devlete vereceği pay olup, araştırma ve işletme izin ve ruhsatları için alınan harç bedellerinden ayrıdır. Dolayısıyla izin ya da lisans değil hasılat üzerinden devlete aktarılan pay mahiyetinde bir ödemedir.
- 600.3.1.1.9 Pasaport Satış Bedeli: Harçlar genel olarak “Malların Kullanımı ve Kullanım İzinleri Üzerinden Alınan Diğer Vergiler” kapsamında değerlendirilmiş, pasaport harcı ve trafik harçları bu grupta ele alınmıştır. Ancak, harçlardan ayrı olarak sürücü belgesi, motorlu araç trafik ve tescil belgeleri, nüfus ve aile cüzdanları gibi defter bedelleri idari ücret olarak sınıflandırılırken, benzer mahiyetteki pasaport cüzdan bedeli ise vergi olarak sınıflandırılmıştır. Pasaport cüzdan bedeli de diğer defter bedelleri gibi değerlendirilmelidir.

2) Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri: Bu grupta yer alan prim gelirleri çalışan ve işveren katkıları 5510 sayılı Kanundaki prim oranlarına göre ayrıştırılmış, ancak, Gelir Tablosunda ayrı bir satır olarak yer alan serbest meslek sahibi ve işsizlerin katkıları ayrıştırılmamıştır. SGK hesap planında “Bağımsız Çalışanlardan veya Çalışmayanlardan Alınan” şeklinde detay kodları olduğundan bu tutarların da ayrıştırılabileceği değerlendirilmektedir.

3) Hibeler ve Başka Yerde Sınıflandırılmayan Transferler: GFSM sınıflandırmasında hibeler, hükümet birimlerinin diğer hükümet birimlerinden, yabancı devlet veya uluslararası kuruluşlardan aldığı doğrudan ve karşılığı olmayan vergi, sübvansiyon ve sosyal güvenlik katkıları dışındaki transferlerdir. Başka yerde sınıflandırılmayan diğer transferler ise bireyler, özel kar amacı gütmeyen kuruluşlar, hükümet dışı kuruluşlar veya kurumlardan alınan hibe ve sübvansiyonlar dışında kalan transferlerdir. Dolayısıyla bu iki tür transfer için ayrııcı kriter karşı tarafın genel yönetim sektörü kapsamında olup olmadığıdır.

Genel yönetim birimlerinden alınan hibeler eliminasyon kapsamında olduğu için gelir ve gider tablolarında tutar bulunmamaktadır. Ancak, hangi transferlerin bu grupta yer aldığına bakıldığında cari ile sermaye ayrımında, hibe ile transfer ayrımında hatalı kodlamalar olduğu ya da işlemin mahiyeti aynı bile olsa sektörden sektöre farklı değerlendirildiği görülmektedir. Ayrıca, sektörler arası gelir ve giderlerin eliminasyonunda hibe olarak kabul edilen tutarlar dikkate alındığı için, başka yerde sınıflandırılmayan transfer olarak kabul edilen ancak genel

yönetim sektörüne dahil idarelerin birbirleri arasındaki transferlerden kaynaklı tutarlar eliminasyon dışında kalmıştır. Hatalı sınıflandırmalara ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır:

- Başka yerde sınıflandırılmayan cari transfer olarak kodlanmış birçok transfer genel bütçe, özel bütçe, mahalli idareler, SGK gibi genel yönetim birimlerini içermekte olup hibe kategorisine girmektedir. Hesap planı uyumsuzluğu ve hesap planlarında detay yetersizliği nedeniyle bu kodlardaki tutarlar elimine de edilememiştir. Örneğin, 600.4.5 altındaki proje yardımları alt detay kodlarında genel yönetim sektörü kapsamında idareler yer aldığı halde, başka yerde sınıflandırılmayan transfer olarak kodlanmış, merkezi yönetim gelirlerinde bunlar içindeki yalnız YÖK öğretim üyesi yetiştirme programı destekleri ile YÖK yurtdışı destekleri gibi bazı tutarlar hibeye alınmıştır.
- 600.25 Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklardan Elde Edilen Gelirler genel olarak hibeye alınmış, mahalli idarelerde yalnız, 600.25.4.6 sosyal güvenlik kurumlarından bedelsiz olarak alınan taşıtlar ve 600.25.5.2 için mahalli idarelerden bedelsiz olarak alınan arazi ve arsalar kodları, merkezi yönetimde ise yalnız sosyal güvenlik kurumlarından alınan 600.25.4.1/4.5/4.7' de yer alan tutarlar başka yerde sınıflandırılmayan transferler olarak kodlanmıştır. Yukarıdaki örneklerden görüleceği üzere gelir ve gider tablolarında yer alan hibe ve transfer grubundaki gelir ve giderlerin sınıflandırılmasının tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.

4) Faiz Gelirleri: Açıklanan Gelir Tablolarında faiz gelirleri olarak yer alan tutarlara bakıldığında, sosyal güvenlik kurumları alt sektörü gelir tablosu dışındaki tablolarda, “Genel yönetim hariç yerleşik olanlardan” elde edilen faiz gelirinde tutar olduğu görülmektedir. Ancak, hesap planlarında yer alan faiz gelirleri kodu mahalli idareler, SGK gibi sektör içi kurumlar için de kullanılmaktadır. Örneğin Merkezi Yönetim Gelir Tablosunda Hazine Müsteşarlığının belediyeler ya da sosyal güvenlik kurumları için tahakkuk ettirdiği kredi faizleri genel yönetimden elde edilen faizler olarak kodlanmalıdır. Dolayısıyla faiz gelirleri ve giderleri için sosyal güvenlik kurumları alt sektörü dışındaki sektörlerde faiz tespit edilmediği için eliminasyon da yapılmamıştır.

5) Piyasaya Mal ve Hizmet Satışlarından Gelirler: GFSM 2014'e göre bina vb. üretilmiş varlıkların kirası ve kamu şirketleri gibi birimlerin piyasa fiyatından yapmış olduğu mal ve

hizmet satışları bu grupta yer almaktadır. Mahalli idareler sektöründe kullanma izni gelirleri, merkezi yönetimde ise ön izin, irtifak hakkı gelirleri bu grupta ele alınmıştır. Ancak, bir arazinin 49 yıl gibi uzun bir süre yatırım amaçlı olarak kullanımı için kurulan irtifak haklarının bu grupta sınıflandırılmasının hatalı olduğu değerlendirilmektedir.

6) Mali istatistik tabloları, tabloda yer alan kalemlere ilişkin açıklayıcı notları ile birlikte yayımlanmaktadır. Ancak, Gelir ve Gider Tablosunun açıklayıcı notlarına bakıldığında büyük oranda boş olduğu görülmektedir. Bu durumun rakam tespit edilememesinden mi yoksa ilgili başlıkta açıklanacak tutar olmamasından mı kaynaklı olduğu da tablodan anlaşılamamaktadır.

Gelir Tablolarında, aynı-nakdi hibeler ve ulusal hesaplardaki detaylar için hiçbir sektörde açıklama yer almamış, merkezi yönetim ve mahalli idarelerde alt sektörler arası hibeler için, sosyal güvenlik kurumlarında hibe ve faiz gelirleri için tutar belirtilmiş, Genel Yönetim Gelir Tablosunda ise hiçbir açıklayıcı nota yer verilmemiştir.

Benzer şekilde Gider Tablolarında da sosyal yardımlar ve ulusal hesaplardaki detaylar için hiçbir sektörde açıklama yer almamış, merkezi yönetimde alt sektörler arası faiz ve hibe, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarında ise yalnız hibeler için tutar belirtilmiş, Genel Yönetim Gelir Tablosunda ise hiçbir açıklayıcı nota yer verilmemiştir.

Bu tutarların bir kısmına eliminasyon kapsamında olduğu için yer verilmemekle birlikte, aynı- nakdi hibeler gibi detaylara hesap planından ulaşılabileceği değerlendirilmektedir.

7) Net borç verme / net borç alma dengesinin, mali varlık ve yükümlülüklerin net değişimleri arasındaki farka eşit olması esastır. Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 11'inci maddesine göre, eşit olmaması durumunda aradaki fark, tablo dipnotlarında açıklanır. Ancak, dipnotlarda yalnızca aradaki fark belirtilmiş, farkın neden kaynaklandığına dair bir açıklamaya yer verilmemiştir.

5.2. 2017 YILI NAKİT KAYNAK VE KULLANIMLARI TABLOSU

Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu, nakit ve nakit benzeri varlıkların raporlama dönemindeki girişlerini (kaynak) ve çıkışlarını (kullanım) ortaya koyarak, devletin ekonomideki likidite koşullarına olan etkisini gösterir.

Tablo 3: 2017 Yılı Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu (Bin TL)

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI NAKİT KAYNAK VE KULLANIMLARI TABLOSU		
	Bin TL	
	2016 YILI	2017 YILI
FAALİYETLERDEN SAĞLANAN NAKİT AKIŞLARI		
A. Gelir Nakit Hareketleri	885.347.756,2	951.456.776,2
Vergi Gelirleri	484.364.357,5	567.524.217,1
Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	243.208.354,2	219.182.112,0
Hibeler	989.524,4	1.524.640,5
Diğer Gelirler	156.785.520,1	163.225.806,6
B. Gider Nakit Hareketleri	802.413.302,7	861.033.118,7
Personel Giderleri	208.560.287,2	227.767.553,5
Mal ve Hizmet Giderleri	110.540.277,2	135.807.665,9
Faiz Giderleri	39.414.237,0	48.869.987,5
Sübvansiyon Giderleri	39.516.300,4	49.874.410,4
Hibeler	3.581.898,8	2.616.614,4
Sosyal Yardımlar	357.927.564,0	348.993.213,5
Diğer Harcamalar	42.872.738,0	47.103.673,6
Faaliyetlerden Sağlanan Net Nakit Girişi (A –B)	82.934.453,5	90.423.657,5
MALİ OLMAYAN VARLIKLARDAKİ İŞLEMLERDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIŞLARI		
C. Mali Olmayan Varlıklardaki Yatırımlardan Kaynaklanan Nakit Hareketi*	113.261.589,1	132.087.044,6
Duran Varlıklar	87.049.860,0	110.737.596,9
Stoklar	25.655.167,9	19.966.020,0
Menkul Varlıklar	4.848,7	-3.949,8
Üretilmeyen Varlık Edinimleri	551.712,6	1.387.377,5
Harcamalar Nakit Hareketleri (B+C)	915.674.891,8	993.120.163,3
D. Nakit Fazlası (+) / Nakit Açığı (-) (A–B–C)	-30.327.135,6	-41.663.387,1
MALİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ İŞLEMLERDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIŞLARI (FİNANSMAN)		
E. Nakit Hariç Mali Varlıklardaki Net Alımlar	5.486.507,6	10.374.114,9
Yerleşik	6.719.648,1	11.561.574,5
Yerleşik Olmayan	-1.233.140,5	-1.187.459,6
F. Net Yükümlülük Edinimi	30.235.524,1	85.081.316,9
Yerleşik	25.972.421,9	70.115.368,4
Yerleşik Olmayan	4.263.102,2	14.965.948,5
G. Finansman Faaliyetlerinden Kaynaklanan Net Nakit Girişi (F–E)	24.749.016,5	74.707.202,0
H. Nakit Stokundaki Net Değişim (D+G)	-5.578.119,1	33.043.815,2
Açıklayıcı Notlar		
Ana (Temel) Net Borç Verme/ Net Borçlanma	-85.732.321,6	-88.153.405,8
Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi	-44.962.756,0	-61.211.633,0

* Pozitif olması nakit çıkışı olduğu, negatif olması nakit girişi olduğu anlamına gelmektedir

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

- 3- Ana (Temel) Net Borç Verme / Net Borçlanma kalemi Faaliyet Tablosunda yer alan Net Borçlanma/Borç Verme Gereği' ni ifade etmektedir.
- 4- Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 2 nci maddesi kapsamında hazırlanan Genel Yönetim Bütçe Dengesini ifade etmektedir.
- 5- 24.02.2018 tarihli ve 30342 sayılı Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 12 nci maddesinin 5 inci fıkrasına istinaden; Faaliyet Tablosunun açıklayıcı notlar kısmında yer alan "Nakit Stokundaki Net Değişim" tutarı ile bu Tabloda yer alan "Nakit Stokundaki Net Değişim" tutarının birbirine eşit olması gerekmektedir. Eşit olmaması durumunda aradaki fark, tablo dipnotlarında açıklanır. Bu fark 2017 yılında 406.601,9 bin TL'dir.
- 6- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

5.2.1. Tablo Hakkında Bilgi

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 12'nci maddesine göre Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu, genel yönetim sektörünün belirli raporlama dönemleri itibariyle nakit ve nakit benzeri varlıkların kaynaklarını ve kullanımını gösteren tablodur.

Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu, nakit esasına dayalı bir tablo olduğundan, ancak nakit girişi veya çıkışı doğuran işlemleri yansıtır. Bu nedenle, Faaliyet Tablosundan farklı olarak nakit ve mevduatların kullanımını gerektirmeyen kazanç ve kayıplar, aynı nitelikteki işlemler, takas ve trampa gibi işlemler, tek taraflı borç silmeleri, sabit sermaye tüketimleri ve gelecekte nakit akışı oluşturacak işlemler bu tabloda yer almamaktadır.

Tablo, yürütülen cari faaliyetler, mali olmayan varlıklardaki işlemler ve nakit ve nakit benzeri varlıklar haricinde mali varlık ve yükümlülüklerle ilişkin işlemler sonucunda ortaya çıkan veya kullanılan toplam nakit miktarını gösterir. Nakit stokundaki net değişim bu üç kaynağın toplamıdır. Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu, faaliyetlerden kaynaklanan nakit akışlarının, finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışının, nakit stokundaki net değişimin ve nakit fazlasının/açığının değerlendirilmesini sağlamaktadır.

Tablonun sektörel olarak hazırlanması, genel yönetim sektörü veya alt sektörler temelinde raporlama dönemi içerisinde nakit kaynaklarının neler olduğunun ve bu kaynakların kullanım yerlerinin değerlendirilmesine imkân sağlamaktadır.

5.2.2. Tablonun Değerlendirilmesi

Tablo incelendiğinde, faaliyetlerden kaynaklanan net nakit girişinin 2016 yılına kıyasla %9 oranında artarak 90.423.657.500,00 TL seviyesine ulaştığı görülmektedir. Bu artıştaki en önemli payın vergi gelirlerindeki artış ve sosyal yardımlardaki azalıştan kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Nakit açığı, 2016 yılına kıyasla %37,38 oranında bir artışla (-) 41.663.387.100,00 TL seviyesine ulaşmıştır. Bu artış, mali olmayan varlıklardaki yatırımlardan kaynaklanan nakit

hareketlerindeki yükselişten kaynaklanmaktadır. 2017 yılında, özellikle duran varlıklardaki yatırımlara ilişkin nakit hareketleri %27,21 oranındaki artışla 110.737.596.900,00 TL seviyesine ulaşarak bu kategorideki en önemli kalemi oluşturmuştur.

Finansman Faaliyetlerinden Kaynaklanan net nakit girişi, 2017 yılında bir önceki yıla oranla %201,86 artmıştır. Nakit hariç mali varlıklardaki net alımlarda yerleşik olanların alımları artarken (%72,06) yerleşik olmayanların alımları azalmış (%3,7), net yükümlülük edinimi açısından ise hem yerleşikler (%169,96) hem de yerleşik olmayanlar (%251,06) açısından artış gözlenmiştir.

Nakit stokundaki net değişim ise, 2016 yılına göre artarak 2017 yılında 33.043.815.200,00 TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu artışın en önemli sebebinin net yükümlülük edinimindeki yükselişe bağlı olarak finansman faaliyetlerinden kaynaklanan net nakit girişindeki artış olduğu görülmektedir.

5.2.3. Tabloya İlişkin Tespitler

Genel Yönetim Sektörü 2017 Yılı Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosuna ilişkin tespitlere aşağıda yer verilmektedir:

1) Mali olmayan varlıklardaki işlemlerden kaynaklanan nakit akışları altında yer alan stoklar kalemi; ilk madde ve malzemeler, yarı mamuller, ticari mallar ve diğer stoklar kapsamındaki tüm stok unsurlarını içermektedir. GFSM 2014'e göre ise, bu kapsamda yalnızca "stratejik stoklar" ın yer alması gerekmektedir. Nakit esaslı raporlama çerçevesinde stratejik stoklar dışındaki diğer stokların elde edilmesi, harcama olarak değerlendirilmelidir. Stratejik stok; stratejik amaçlar ve acil ihtiyaç kapsamında elde tutulan malları, piyasa düzenleyici kurumlarca elde tutulan malları ve tahıl veya petrol ürünleri gibi ülke çapında özel bir önem atfedilen ürünleri içermektedir. Ancak, GYMY çerçevesinde kurumlarca tutulan muhasebe kayıtlarında stratejik stokları diğer stoklardan ayırmak üzere bir kod bulunmadığından, Muhasebat Genel Müdürlüğüne bir ayrıştırma işlemi yapılamamıştır. Ayrıştırmanın yapılabildiği durumda, stratejik stoklar dışındaki diğer stoklar harcama olarak nitelendirileceğinden tabloda ifade edilen faaliyetlerden sağlanan net nakit girişinin daha düşük çıkması gerektiği değerlendirilmektedir.

2) GFSM 2014'e göre Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosunun açıklayıcı notlar kısmında "Faiz dışı nakit fazlası /açığı" na ilişkin tutara yer verilmesi gerekirken, söz konusu verinin tablolarda açıklanmadığı görülmüştür. Tabloların hazırlanmasına aracılık eden 2017 yılı

Yıllık GFS Bildirgesinin söz konusu tabloya ait açıklayıcı notlar kısmında “Faiz dışı nakit fazlası / açığı” na ilişkin bilgi yer almaktadır. GFS çerçevesinde hazırlanan konsolide mali tabloların temel amacının, genel yönetim sektörü ve alt sektörlerin ekonomiye olan etkisinin değerlendirilmesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosunun açıklayıcı notlar kısmında faiz dışı nakit fazlasına ilişkin tutara yer verilmesi gerekmektedir.

5.3. 2017 YILI STOK DURUMU VE AKIŞ TABLOSU

Stok Durumu ve Akış Tablosu, varlık ve yükümlülüklerin raporlama dönemi başı ve sonundaki stok durumları ile dönem içerisindeki toplam akışlarını gösteren ve GFS analitik çerçevesinde belirtilen yatay eşitliğin sunumu için geliştirilmiş yeni bir mali istatistik tablosudur.

Tablo 4: 2017 Yılı Stok Durumu ve Akış Tablosu (Bin TL)

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI STOK DURUMU ve AKIŞ TABLOSU			
	Bin TL		
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
MALİ OLMAYAN VARLIKLAR			
A. Açılış Bilançosu	974.828.761,3	1.056.489.081,3	1.185.042.165,7
B. İşlemler (Net)	42.640.279,7	69.058.279,2	47.600.955,8
C. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	39.020.040,5	59.494.807,8	2.813.640.206,6
D. Kapanış Bilançosu	1.056.489.081,3	1.185.042.165,7	4.046.283.346,6
MALİ VARLIKLAR			
E. Açılış Bilançosu	367.304.173,0	436.326.955,4	485.808.123,0
F. İşlemler (Net)	48.571.362,8	33.132.482,6	36.997.958,5
G. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	20.451.417,8	16.348.682,2	4.636.834,1
H. Kapanış Bilançosu	436.326.955,4	485.808.123,0	521.187.645,6
YÜKÜMLÜLÜKLER			
I. Açılış Bilançosu	686.804.999,7	734.240.029,4	858.399.085,4
İ. İşlemler (Net)	33.803.988,2	77.266.157,1	125.557.967,4
J. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	13.631.066,1	46.892.873,0	39.488.696,3
K. Kapanış Bilançosu	734.240.029,4	858.399.085,4	1.016.569.813,4
Açıklayıcı Notlar			
NET FİNANSAL DENGE			
L. Açılış Bilançosu	-319.500.826,7	-297.913.074,1	-372.590.962,4
M. İşlemler (Net)	14.767.374,5	-44.133.674,5	-88.560.009,0
N. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	6.820.351,7	-30.544.190,9	-34.851.862,2
O. Kapanış Bilançosu	-297.913.074,1	-372.590.962,4	-495.382.167,8
BORÇ YÜKÜMLÜLÜKLERİ			
P. Açılış Bilançosu			
R. İşlemler (Net)			
S. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar			
T. Kapanış Bilançosu			

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- 2017 yılında açılış bilançosu ve akımlar toplamının kapanış bilançosuna eşit olmaması; Hazine Müsteşarlığınca 2016 yılı için hazine alacaklarına ilişkin verdiği görüşün 2017 yılı içinde değiştirilmesi ve 2017 yılında Döner Sermaye Saymanlıkları verileri için kullanılan dönüşüm tablosunun değişmesi sonucu, eski dönüşüm tablolarından tespit edilemeyen eliminasyona tabi rakamların yeni dönüşüm tablolarıyla tespit edilebilir hale gelmesinden kaynaklanmaktadır.

5.3.1. Tablo Hakkında Bilgi

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 13'üncü maddesine göre Stok Durumu ve Akış Tablosu; mali ve mali olmayan varlıklar ile yükümlülüklerin dönem başındaki stok durumlarına, dönem içerisindeki akışların eklenmesi suretiyle dönem sonu stok durumuna ulaşılmasını sağlar.

Daha önceki mali istatistik tablo setlerinde yer almayan Stok Durumu ve Akış Tablosu, GFSM 2014'te düzenlenmemiş, ancak IMF yetkililerince ülkelere tablo setlerinin oluşturulması için dizayn edilen 2017 yılı Yıllık GFS Bildirgesinde öngörülen yardımcı bir mali istatistik tablosudur.

Mali Durum Tablosu, Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosu ve Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosunda yer alan istatistiki verilerden oluşturulan bu tabloda ana GFS toplamları sunulmaktadır.

Mali olmayan varlık, mali varlık ve yükümlülüklerin stok akış farklılıklarını özet biçimde sunan Stok Durumu ve Akış Tablosu, raporlama dönemi sonundaki stok durumundan, raporlama başındaki stok durumunun çıkarılması ile bulunan tutarların, raporlama dönemi içerisindeki akış tutarlarına eşit olması gereği üzerine kurgulanmıştır.

Tabloda yer verilen dönem sonu stok tutarlarına, aşağıdaki yatay eşitlik ile ulaşılmaktadır:

$$\text{Açılış Bilançosu (stok)} + \text{İşlemler (akış)} + [\text{Toplam Diğer Değişimler}] (akış) = \text{Kapanış Bilançosu (stok)}$$

Stok Durumu ve Akış Tablosu, net değer ve net mali değerdeki değişimin kaynağının izlenebilmesine imkân vermekle beraber tablolar arasında geçişin doğruluğunun teyit edilmesini de sağlamaktadır.

Yönetmelik gereği dönem başı stok durumu ile dönem içerisindeki akışların toplamının dönem sonu stok durumuna eşit olmaması halinde, aradaki farkın tablo dipnotlarında açıklanması beklenmektedir.

5.3.2. Tablonun Değerlendirilmesi

GFS analitik çerçevesinde öngörülen yatay eşitlik gereği, her bir hesap için açılış bilançosundaki tutar ile dönem içerisindeki akımlar toplamı kapanış bilançosundaki tutara eşit olmalıdır. Bu eşitliklerin gösterildiği Stok Durumu ve Akış Tablosunda yer alan mali ve mali olmayan varlık ve yükümlülük toplamlarındaki akış verileri, diğer tablolardan oluşturulmaktadır. Bu anlamda tablodaki rakamların diğer tablolarla olan tutarlılığının yanı sıra tablo içi tutarlılığın da değerlendirilmesi, GFS analitik çerçevesinin doğruluğunun teyidi anlamında önem arz etmektedir.

Bu doğrultuda Tabloya İlişkin Tespitler bölümünde değinildiği üzere her ne kadar tablo içi tutarlılık sağlanmamış olsa da gelecek yıllarda yapılacak çalışmalara katkı sağlamak amacıyla aşağıdaki değerlendirme yapılmıştır.

Stok Durumu ve Akış Tablosunda mali olmayan varlıklar kaleminde 2017 yılı içinde %241,45 oranında bir artış gerçekleşmiş olup bu artışın %1,66'sı işlemlerden, %98,34'ü ise toplam diğer ekonomik akışlardan kaynaklanmaktadır. Mali varlıklarda ise %7,28 oranında bir artış gerçekleşmiş olup bu artışın %88,86'sı işlemlerden kaynaklı akışlardan meydana gelmektedir. En düşük akış tutarı bu kategoride gerçekleşmiştir.

Yükümlülükler kategorisinde ise %18,43 oranında artış gerçekleşmiş olup bu artışın sebebi 125.557.967.434,29 TL tutarındaki işlemlerden kaynaklı akış miktarıdır. En yüksek işlem düzeyi bu kategoride gerçekleşmiştir. Mali Durum Tablosunda yer alan rakamların kaynağı stok ve akışları gösteren tablonun yorumlamasında net değer değişiminin büyük çoğunluğunun mali olmayan varlıkların yatırım dışı diğer ekonomik akışları sebebiyle olduğu değerlendirilmektedir.

5.3.3. Tabloya İlişkin Tespitler

Genel Yönetim Sektörü 2017 Yılı Stok Durumu ve Akış Tablosuna ilişkin tespitlere aşağıda yer verilmektedir.

1) Tabloda yer verilen “işlemler” ve “toplam diğer ekonomik akışlar” rakamları diğer istatistiki tablolardaki rakamlar ile uyumludur ancak varlık ve yükümlülükler için açılış bilançosu tutarının akış rakamlarıyla toplamının, kapanış bilançosu rakamlarını vermesi gerekirken, söz konusu eşitliğin sağlanamadığı görülmüştür.

Yatay Eşitlikler (GFSM 2014'e Göre)	Stok Durumu ve Akış Tablosu 2017 Yılı Tutarsızlık Rakamı (Bin TL)
Açılış Bilançosu Mali olmayan varlıklar + Mali olmayan varlıklardaki işlemler + mali olmayan varlıklardaki toplam diğer ekonomik akışlar = Kapanış Bilançosu Mali olmayan varlıklar	-18,51
Açılış Bilançosu Mali varlıklar + Mali varlıklardaki işlemler + mali varlıklardaki toplam diğer ekonomik akışlar = Kapanış Bilançosu Mali varlıklar	6.255.269,97
Açılış Bilançosu Yükümlülükler + Yükümlülükler işlemler + Yükümlülüklerdeki toplam diğer ekonomik akışlar = Kapanış Bilançosu Yükümlülükler	6.875.935,72
Açılış Bilançosu Net mali değer + Net Borç verme(+) Net borç alma(-) + Net değerde meydana gelen değişim = Kapanış Bilançosu Net mali değer	-620.665,75

Söz konusu tutarsızlıklar genel olarak, 2016 yılı dönem sonu stokunu oluşturan muhasebe verilerinin, 2017 yılında yapılan değişikliklere göre revize edilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Ayrıca tablo dipnotlarında tutarsızlığın; 2017 yılında açılış bilançosu ve akımlar toplamının kapanış bilançosuna eşit olmaması; Hazine Müsteşarlığınca 2016 yılı için hazine alacaklarına ilişkin verdiği görüşün 2017 yılı içinde değiştirilmesi ve 2017 yılında Döner Sermaye Saymanlıkları verileri için kullanılan dönüşüm tablosunun değişmesi sonucu, eski dönüşüm tablolarından tespit edilemeyen eliminasyona tabi rakamların yeni dönüşüm tablolarıyla tespit edilebilir hale gelmesinden kaynaklandığına ilişkin açıklamaya yer verilmiştir.

Mali olmayan varlıklar kalemindeki eşitsizliği ortadan kaldırmak adına Kamu Özel İşbirliği projeleri kapsamındaki varlıkların değerlemesindeki yöntemsel değişiklik sebebiyle 2016 yılı kapanış verileri “maliyet bedeli” ile yeniden değerlendirilmiş ve Stok Durumu ve Akış Tablosu revize edilmiştir.

Ancak revizyona rağmen yukarıdaki tabloda detayına yer verildiği üzere, mali istatistik tablo seti içindeki stok akış hareketlerinin denkliklerini sunan GFS analitik çerçevesinde öngörülen tutarlılık sağlanamamıştır.

2) Mali Durum Tablosu tespitlerinde de yer verildiği üzere, borç yükümlülüklerine ilişkin rakamların hesaplanmaması ve dolayısıyla bu rakamlara açıklayıcı notlar bölümünde yer verilmemesi sebebiyle, Stok Durumu ve Akış Tablosu açıklayıcı notlarında da borç yükümlülükleri rakamları yer almamaktadır.

5.4. 2017 YILI ÖZ KAYNAKLARDAKİ TOPLAM DEĞİŞİMLER TABLOSU

Sektör veya alt sektörlerde yer alan kamu idarelerinin öz kaynaklarında değişime neden olan işlemlerinin gösterildiği bu tablo; gelir ve gider işlemlerine ilişkin Faaliyet Tablosundan elde edilen sonuçları, Diğer Ekonomik Akımlar Tablosundaki sonuçlar ile birleştirilerek tek bir tablo olarak sunmakta olup; gelir, gider ve diğer ekonomik akımlardaki işlemler açısından bir raporlama döneminden diğerine kadar varlık ve yükümlülüklerdeki değişikliklerin kaynaklarını açıklar.

Tablo 5: 2017 Yılı Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosu (Bin TL)

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI ÖZ KAYNAKLARDAKİ TOPLAM DEĞİŞİMLER TABLOSU			
	Bin TL		
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
I. DÖNEM BAŞI ÖZ KAYNAKLAR	655.327.934,6	758.576.007,2	812.451.203,3
Öz Kaynakları Etkileyen İşlemler			
A. Gelir	792.140.344,1	898.154.110,3	965.607.688,4
B. Gider	733.847.222,6	873.028.919,0	1.006.160.138,3
C. Net Faaliyet Dengesi (A-B)	58.293.121,5	25.125.191,3	-40.552.449,9
DİĞER EKONOMİK AKIŞLARDAN KAYNAKLANAN ÖZ KAYNAKLARDAKİ DEĞİŞİMLER			
1. Mali Olmayan Varlıklar	39.020.040,5	59.494.807,8	2.813.640.206,6
Elde Tutma Kazançları	0,0	0,0	5.341,4
Mali Olmayan Varlıkların Değerindeki Diğer Değişimler	39.020.040,5	59.494.807,8	2.813.634.865,2
2. Mali Varlıklar	20.451.417,8	16.348.682,2	4.636.834,1
Elde Tutma Kazançları	23.684.763,7	19.205.451,2	8.163.177,1
Mali Varlıkların Değerindeki Diğer Değişimler	-3.233.345,9	-2.856.769,1	-3.526.343,0
3. Yükümlülükler	13.631.066,1	46.892.873,0	39.488.696,3
Elde Tutma Kazançları	14.087.786,6	40.074.221,6	39.239.316,2
Yükümlülüklerin Değerindeki Diğer Değişimler	-456.720,4	6.818.651,4	249.380,1
D. Diğer Toplam Ekonomik Akışlar (1+2-3)*	45.840.392,1	28.950.617,0	2.778.788.344,4
E. Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler (C+D)	104.133.513,6	54.075.808,3	2.738.235.894,6
II. DÖNEM SONU ÖZ KAYNAKLAR **	758.576.007,2	812.451.203,3	3.550.901.178,8

* Bu satırda yer alan tutarlar; Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosunun "Diğer Ekonomik Akışlardan Kaynaklanan Öz Kaynak Değişimleri" satırındaki tutarlar ile aynı olmalıdır.

** Mali Durum Tablosunun Öz kaynaklar satırındaki rakamla aynı olmalıdır.

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

5.4.1. Tablo Hakkında Bilgi

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesine göre Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosu; öz kaynakların raporlama dönemi başı ve sonundaki stok durumları ile dönem içerisindeki gelir, gider ve diğer ekonomik akışlardan kaynaklanan dağılımını gösteren tablodur.

Tablodaki rakamlar Faaliyet Tablosu ile Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosundan oluşturulan özet formattaki bu tamamlayıcı tablo, devletin öz kaynaklarındaki toplam değişiklikleri vurgulamaya yardımcı olmaktadır.

GFS analitik çerçevesi gereği sağlanması gereken net değer yatay eşitliğinin doğruluğunun teyidi için oluşturulmuş bu tablonun dikey toplamalarının aşağıdaki denkliği sağlaması gerekmektedir:

$$\text{Açılış Bilançosu Net Değer} + \text{Net Faaliyet Dengesi} + \text{Net Değerde Meydana Gelen Değişim} = \text{Kapanış Bilançosu Net Değer}$$

5.4.2. Tablonun Değerlendirilmesi

Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosundaki rakamlar, Faaliyet Tablosunda yer alan gelir, gider rakamları ve Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosunda yer alan elde tutma kazanç ve kayıpları, diğer değer değişimleri rakamları ile uyumludur.

Net faaliyet dengesi (gelir-gider) sonucunda giderlerin fazlalığından doğan negatif tutar öz kaynakları %1,5 gibi düşük bir oranda etkilemiştir. Mali olmayan varlıklardaki diğer ekonomik akışların, öz kaynaklarda %103 oranında ciddi bir artışa sebep olduğu görülürken, yükümlülüklerde gerçekleşen kur ve enflasyon farkı değişimi %1,4 oranında bir azaltıcı etki ortaya çıkarmıştır.

Dönem sonu öz kaynaklar rakamı Mali Durum Tablosunda yer alan rakamla aynı olmakla birlikte, tabloda yer alan rakamların toplanması suretiyle ulaşılan sonucun GFS analitik çerçevesi içinde sağlaması gereken net değer yatay eşitliğinde olması gereken sonuçla tutarlı olmadığı görülmektedir.

5.4.3. Tabloya İlişkin Tespitler

Genel Yönetim Sektörü 2017 Yılı Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosuna ilişkin tespitlere aşağıda yer verilmektedir.

1) Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesinde; öz kaynakların dönem başındaki tutarı ile dönem içerisinde öz kaynakları etkileyen akımların toplamının, dönem sonu öz kaynak tutarına eşit olmaması halinde, aradaki farkın tablo dipnotlarında açıklanması gerektiği ifade edilmiştir.

Ancak Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosunda aşağıda ayrıntısına yer verildiği üzere, dönem başı öz kaynaklar ile dönem içerisindeki işlemlerden kaynaklanan öz kaynaklardaki toplam değişimlerin toplanması sonucunda elde edilen rakamın dönem sonu öz kaynak toplamına eşit olmadığı görülmektedir.

Dönem Başı Öz Kaynaklar	812.451.203,3 Bin TL
Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler	2.738.235.894,6 Bin TL
Dönem Sonu Öz Kaynak (Olması Gereken)	3.550.687.097,9 Bin TL
Dönem Sonu Öz Kaynak (Yayımlanan Tabloda Yer Alan)	3.550.901.178,8 Bin TL
Tablo Dipnotlarında Açıklanması Gereken Miktar	214.080,9 Bin TL

Tablo dipnotlarında 214.080,9 Bin TL'lik tutarın nedenine ilişkin açıklamaya yer verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

5.5. 2017 YILI MALİ DURUM TABLOSU

Mali durum tablosu, bir kurumsal birim, sektör/ alt sektör ya da birimler topluluğunun sahip olduğu varlıkların ya da bu birimler tarafından borçlu olunan varlıkların belirli bir andaki stok değerlerini gösteren mali istatistik tablosudur. GYMY'de yer alan bilançonun GFSM 2014'de belirtilen standartlara uygun olarak hazırlanması sonucunda ortaya çıkan mali tablodur.

Tablo 6: 2017 Yılı Mali Durum Tablosu (Bin TL)

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI MALİ DURUM TABLOSU			
Bin TL			
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
ÖZ KAYNAKLAR (A+B-C)	758.576.007,2	812.451.203,3	3.550.901.178,8
A. Mali Olmayan Varlıklar	1.056.489.081,3	1.185.042.165,7	4.046.283.346,6
Duran Varlıklar	487.365.598,2	571.033.336,2	976.009.666,8
Bina ve Yapılar	416.620.763,5	487.493.362,6	877.579.247,5
Makine ve Teçhizat	69.585.835,7	82.241.125,1	97.129.188,6
Diğer Duran Varlıklar	1.158.999,0	1.298.848,5	1.301.230,7
Silah Sistemleri	0,0	0,0	0,0
Stoklar	7.803.329,0	9.126.841,8	10.312.667,6
Kıymetli Eşyalar	50.452,9	63.890,8	68.026,6
Üretilmeyen Varlıklar	561.269.701,2	604.818.096,8	3.059.892.985,6
Arazi	561.232.601,1	604.766.226,4	3.059.842.273,8
Yeraltı Varlıkları	0,0	0,0	0,0
Diğer Doğal Varlıklar	0,0	0,0	0,0
Maddi Olmayan Üretilmeyen Varlıklar	37.100,2	51.870,5	50.711,8
B. Mali Varlıklar	436.326.955,4	485.808.123,0	521.187.645,6
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	79.941.690,3	77.815.071,9	110.584.328,2
Borçlanma Senetleri	237.013,5	267.080,8	328.807,6
Krediler	51.739.545,1	60.757.656,4	66.895.428,1
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	148.737.289,0	163.668.404,5	156.010.365,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	155.671.417,5	183.299.909,5	187.368.716,8
Yerleşik	398.899.198,5	441.744.083,7	491.123.044,3
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	66.181.221,5	61.491.251,9	110.285.449,4
Borçlanma Senetleri	237.013,5	267.080,8	328.807,6
Krediler	35.793.721,3	42.544.535,2	48.557.041,0
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	144.137.905,9	157.399.640,8	148.323.168,8
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	152.549.336,3	180.041.575,1	183.628.577,5
Yerleşik Olmayan	37.427.756,8	44.064.039,3	30.064.601,3
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	13.760.468,8	16.323.820,0	298.878,8
Borçlanma Senetleri	0,0	0,0	0,0
Krediler	15.945.823,8	18.213.121,2	18.338.387,1
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	4.599.383,1	6.268.763,7	7.687.196,2
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0

Diğer Alacak Hesapları	3.122.081,2	3.258.334,4	3.740.139,2
C. Yükümlülükler	734.240.029,4	858.399.085,4	1.016.569.813,4
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	2.083.464,9	2.251.618,6	2.457.811,6
Borçlanma Senetleri	556.238.224,5	621.475.539,8	743.663.792,3
Krediler	97.349.810,9	131.161.001,3	163.442.127,0
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	2.147.137,3	12.516.745,4	14.310.549,5
Hayati Olmayan Teknik Rezervler	0,0	0,0	0,0
Hayati Sigortalar ve Yıllık Haklar	0,0	0,0	0,0
Emeklilik Hakları	2.147.137,3	12.516.745,4	14.310.549,5
Emeklilik Yönetimi Üzerinden Emeklilik Fonu Talepleri	0,0	0,0	0,0
Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden Karşılıklar	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	76.421.391,9	90.994.180,3	92.695.533,0
Yerleşik	472.487.856,3	549.188.718,6	645.119.973,0
Nakit ve Mevduatlar	2.083.464,9	2.251.618,6	2.457.811,6
Borçlanma Senetleri	373.011.755,9	402.300.854,4	472.951.004,6
Krediler	18.824.106,3	41.140.319,8	62.705.171,9
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	2.147.137,3	12.516.745,4	14.310.549,5
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	76.421.391,9	90.979.180,3	92.695.435,5
Yerleşik Olmayan	261.752.173,1	309.210.366,8	371.449.840,4
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	0,0	0,0	0,0
Borçlanma Senetleri	183.226.468,5	219.174.685,3	270.712.787,7
Krediler	78.525.704,6	90.020.681,5	100.736.955,1
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	0,0	15.000,0	97,6

Açıklayıcı Notlar			
Net Mali Değer	-297.913.074,1	-372.590.962,4	-495.382.167,8
Borç Nazım Hesapları			
Piyasa Değerinde Brüt Borç(D4)			
D3* Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri			
D2** Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri			
D1*** Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri			
Nominal Değerde Brüt Borç (D4)			
D3* Nominal Değerde Borç Yükümlülükleri			
D2** Nominal Değerde Borç Yükümlülükleri			
D1*** Nominal Değerde Borç Yükümlülükleri			
Görünen Değerde Brüt Borç (D4)			

D3* Görünen Değerde Borç Yükümlülükleri			
D2** Görünen Değerde Borç Yükümlülükleri			
D1*** Görünen Değerde Borç Yükümlülükleri			
Piyasa Değerinde Net Borç (D4)			
Piyasa Değerinde Brüt Borç (D4), Net Nakit ve Mevduatlar			
D3* Borç Yükümlülükleri Net Nakit ve Mevduatlar			
D2** Borç Yükümlülükleri Net Nakit ve Mevduatlar			
D1*** Borç Yükümlülükleri Net Nakit ve Mevduatlar			
Yüksek Değerde Satılabilir Senetler			
Ulusal Tanıma Göre Devlet Brüt Borcu			
Açılış Stok Durumu			
Mali Olmayan Varlıklar (Açılış Bilançosu)	974.828.761,3	1.056.489.081,3	1.185.042.165,7
Mali Varlıklar (Açılış Bilançosu)	367.304.173,0	436.326.955,4	485.808.123,0
Yükümlülükler (Açılış Bilançosu)	686.804.999,7	734.240.029,4	858.399.085,4
D1*** Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Açılış Bilançosu)			
Diğer Açıklayıcı Notlar			
Nominal Değerdeki İmtiyazlı Krediler İmtiyazlı Faiz Oranlarında Kredilerden Kaynaklanan Örtülü Transferler			
Ödemesi Gecikmiş Borçlar			
Açık Koşullu Yükümlülükler	47.547.616,9	86.496.712,6	175.036.605,1
Kamu Garantili Borçlar			
Sosyal Güvenlik Faydaları İçin Net Örtük Yükümlülükler			
Gerçeğe Uygun Değerde Tahsili Gecikmiş Krediler			
Nominal Değerde Tahsili Gecikmiş Krediler			

* D3 yükümlülük tanımı; nakit ve mevduatlar, borçlanma senetleri, krediler ve diğer yükümlülük hesapları içermektedir.

** D2 yükümlülük tanımı; nakit ve mevduatlar, borçlanma senetleri ve kredileri içermektedir.

*** D1 yükümlülük tanımı; borçlanma senetleri ve kredileri içermektedir.

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

5.5.1. Tablo Hakkında Bilgi

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 20'nci maddesine göre Mali Durum Tablosu, varlıklar ve yükümlülüklerin belirli bir tarihteki stok durumlarının değerlerini gösteren tablodur.

Mali durum tablosu, mali olmayan varlıklar, mali varlıklar, yükümlülükler ile varlıklar toplamından yükümlülükler toplamının düşülmesi suretiyle elde edilen öz kaynaklardan oluşmaktadır.

Mali olmayan varlıklar; duran varlıklar, stoklar, kıymetli eşyalar ve üretilmeyen varlıklar olmak üzere dört bölüme ayrılmaktadır. Duran varlıklar; binalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri, makine ve teçhizatlar, taşıtlar, demirbaşlardan oluşmaktadır. Stoklar; üretim aşamasında kullanılmak veya üretim aşamaları tamamlanmış ve satılmak/tüketilmek üzere elde

bulundurulmuş varlıklardır. Kıymetli varlıklar; değerli taşlar, metaller, sanat eserleri, antikalar gibi üretim sürecinde kullanılmayan veya tüketilmeyen taşınır varlıklardan oluşmaktadır. Arsa, arazi, yeraltı kaynakları, üretilmeyen varlıklar olarak değerlendirilmektedir.

Mali varlıklar ilgili varlığın ve işlemin karşı tarafında yer alan birimin yerleşik olup olmadığına göre sınıflandırılmaktadır. Mali varlıklar; parasal altın ve özel çekme hakları (SDR), nakit mevduatları, borçlanma senetleri, krediler, hisse senetleri ve yatırım fonları payı, sigorta, emeklilik ve standartlaşmış garantiler, mali türev ve çalışanların stok pozisyonları ile diğer alacak hesaplarından oluşmaktadır.

SDR, IMF tarafından yaratılan ve rezerv varlıklarını tamamlamak için üyelerine tahsis ettiği uluslararası rezerv varlıklardır. Parasal altın, ülkenin para otoritesince elde tutulan ve diğer ülkelerin para otoriteleri veya uluslararası para kuruluşları ile işlemlere konu edilen altındır. SDR ve parasal altın, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) kayıtlara alınıp raporlandığından ve TCMB genel yönetim sektörü kapsamında yer almadığından mali istatistik tablolarında bu detaylar hakkında verilere yer verilmemiştir.

Yükümlülükler, geçmişteki işlem ve olaylardan doğan ve ödenmesi sonucunda idarenin ekonomik kaynak ve değerlerinde azalma gerçekleşmesi beklenen idareye ait mevcut borç ve sorumlulukları ifade etmektedir. Genel yönetim sektörü mali istatistik tablolarında yükümlülüklerin sınıflandırması ile mali varlıkların sınıflandırması aynıdır.

Mali Durum Tablosunda varlıklar toplamından yükümlülük toplamının çıkarılmasıyla ulaşılan öz kaynaklar tablonun dengeleyici unsurunu oluşturmaktadır. Raporlama döneminde elde edilen gelir ve giderler arasındaki fark, elde tutma kazanç ve kayıpları ile diğer değişimlerden kaynaklanan farklar dönem sonunda hazırlanan mali tablonun öz kaynak tutarını etkilemektedir.

Tablo açıklayıcı notlarında, varlık ve yükümlülük kalemlerinde gösterilmeyen ancak tablonun doğru yorumlanması ve GFSM 2014 dengelerinin mali analiz kapsamında değerlendirilmesinde yardımcı olması açısından önemli görülen borç yükü tanımlamalarına yer verilmektedir.

Tablonun açıklayıcı kalemleri aşağıdaki gibidir:

- Net mali değer; mali varlıklar ile yükümlülükler arasındaki farkı göstermektedir.

- Piyasa değerinde brüt borçlar; hisse senedi ve yatırım fonları ile mali türevler ve çalışanların stok opsiyonları dışında kalan yükümlülüklerle ilişkin değeri gösterir.
- D3 -Piyasa değerindeki borç yükümlülükleri; SDR, nakit ve mevduatlar, borçlanma senetleri, krediler ve diğer borç hesaplarından oluşmaktadır.
- D2 -Piyasa değerindeki borç yükümlülükleri; diğer borç hesapları hariç olmak üzere D3 içerisinde yer alan diğer yükümlülük kalemlerinden oluşur.
- D1- Piyasa değerindeki borç yükümlülükleri; yalnızca borçlanma senetleri ve kredileri içerir.
- Diğer açıklayıcı notlar bölümünde de GFSM 2014 uyarınca ilave bilgi anlamında gösterilmesinde fayda görülen, Nominal Değerdeki İmtiyazlı Krediler, Ödemesi Gecikmiş Borçlar, Açık koşullu Yükümlülükler, Gerçeğe Uygun Değerde Tahsili Gecikmiş Krediler ve Sosyal Güvenlik Faydaları İçin Net Örtülü Yükümlülükler yer almaktadır.

5.5.2. Tablonun Değerlendirilmesi

Mali Durum Tablosunun dengeleyici unsuru olan öz kaynaklar, 2017 yılında %337,06 oranında artış göstermiştir. Bu artışın kaynağı; mali olmayan varlıklar kaleminde yer alan arazilerde 2.455.076.047.419,01 TL ve binalarda 390.085.884.861,21 TL tutarında gerçekleşen akış işlemleridir. Mali olmayan varlıkların %96'sını oluşturan bu kalemlerdeki yüksek tutarın nedeni olarak envanter kayıtlarının rayiç değer üzerinden muhasebeye yansıtılması olarak görülmektedir.

Mali varlık kalemlerinden diğer alacak hesapları %36 ile en yüksek paya sahipken, %30 ile Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı ve %21 ile nakit ve mevduatlar kalemi diğer önemli enstrümanlardır. İç piyasadan kaynaklı mali varlık edinimlerinin oranı %95 iken dış piyasalarda edinimlerin oranı çok düşüktür. Yerleşik olmayan varlıklar ayrımında nakit ve mevduatlarda %98 oranında bir azalış gerçekleşmiştir. Parasal altın ve SDR verilerine TCMB hesaplarında olduğu gerekçesi ile tabloda yer verilmemiştir.

Tablonun yükümlülükler bölümünün en önemli kalemleri toplam yükümlülüklerin %90'ını oluşturan Borçlanma Senetleri ve Krediler olup Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı ile Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları rakamları sıfır olarak gösterilerek bu enstrümanlarda veri üretilmediği görülmektedir. TCMB genel yönetim sektörü dışında olduğu için SDR'lere yükümlülükler bölümünde yer verilmemiştir. Yükümlülük kalemlerinde %18

oranında bir artış gerçekleşmesinin kaynağı olarak 122.188.252.484,17 TL tutarında borçlanma senedi ihraç edilmesi olarak yorumlanmakla birlikte bu artışın aynı zamanda net mali değerdeki azalışın da temel sebebi olduğu görülmektedir.

Açıklayıcı notlar bölümünde borç yüküne ilişkin hesaplamalara yer verilmemiş olup açık koşullu yükümlülükler bölümünde, tamamı merkezi yönetim bütçe içi sektörü verilerinden oluşturulan, hazine garantilerine ilişkin toplam tutara yer verilmiştir.

5.5.3. Tabloya İlişkin Tespitler

Genel Yönetim Sektörü 2017 Yılı Mali Durum Tablosuna ilişkin tespitlere aşağıda yer verilmektedir.

1) Mali Durum Tablosu oluşturulurken “253.01 Tesisler Grubu” olarak sınıflandırılan taşınırlardan 253.01.03 Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri ve 253.01.99 Diğer Tesis ve Sistemler yardımcı hesap koduyla kaydedilen tutarların, “3112 Makine ve Ekipman” GFS koduyla tablolara yansıtılması gerekirken “3111 Binalar” GFS koduyla kayıt altına alındığı görülmüştür.

GFSM 2014’te 3112 koduyla düzenlenen “Makine ve Ekipman” ın; ulaşım ekipmanları, bilgi, bilgisayar ve telekomünikasyon ekipmanları ve başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizatları içerdiği, bunun yanı sıra bir binanın veya diğer bir yapının ayrılmaz bir parçasını oluşturan makine ve teçhizatın ise “3111 Yapı ve Binalar” ın değerine dâhil edileceği belirtilmiştir.

253.01.03 Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri ve 253.01.99 Diğer Tesis ve Sistemler yardımcı hesap kodu kaydedilen ve 3111 Binalar GFS koduyla kayıtlara alınan varlıklar incelendiğinde, bunların telefon santral sistemleri, kamera ve güvenlik sistemleri, turnike geçişi ve benzeri sistemler olduğu görülmüştür. Ancak bunlar, taşınmazın ayrılmaz bir parçası olmayıp makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre gerektiğinde başka yere taşınabilen taşınır mal kapsamındaki tesislerdir.

GFSM 2014’te bir binanın veya bir yapının ayrılmaz bir parçasını oluşturan makine ve teçhizatın “Yapı ve Binalar” hesap grubu altında tabloya dâhil edileceği ifade edilmiş olsa da, bahsi geçen sistemlerin bir binanın ayrılmaz parçası olarak değerlendirilmesi mümkün görülmemektedir.

Sonuç olarak; 253.01.03 ve 253.01.99 hesap koduyla hesaplara kaydedilen tutarların binaların ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilerek 3111 Yapı ve Binalar koduyla kayıtlara aktarılmasının mümkün olmadığı, bu hesaptaki işlemlerin 3112 Makine ve Ekipman koduyla kayıtlara alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

2) Mali istatistiklere esas teşkil edecek verilerin derlenmesi, Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 8'inci maddesi gereğince, genel yönetim sektörü kapsamındaki idarelerin muhasebe kayıtlarının dikkate alınması suretiyle gerçekleştirilmektedir. Diğer taraftan mali istatistik tablolarına ait metaverilerde de, veri derleme şekli ve hazırlama yönteminin ne olduğu ayrıca belirtilmektedir.

Mali Durum Tablosunda yer alan mali varlık ve yükümlülük rakamları oluşturulurken, merkezi yönetim-bütçe içi alt sektörü kapsamında, genel veri derleme yönteminden farklı olarak idare muhasebe kayıtlarından değil, Hazine Müsteşarlığı Borç ve Alacak servislerinden ayrı bir görüş alınması suretiyle GFSM 2014'e uygun hesaplamaların oluşturulduğu görülmüştür.

Hazine Müsteşarlığından dış borçla ilgili olarak tahvil ve kredilere, iç borçla ilgili olarak ise sadece tahvil yani borçlanma senetlerine ilişkin olarak alınan görüşe esas rakamlar, Mali Durum Tablosunun mali varlık ve yükümlülük başlıkları altındaki verilerin gösteriminde kullanılmaktadır. Borçlanma senetleri ve kredi enstrümanları, piyasa fiyatı üzerinden değerlendirilerek Mali Durum Tablosuna yansıtılmaktadır. Buna ek olarak konsolidasyona esas verilerde de Hazine Müsteşarlığından alınan görüşün içeriğindeki rakamlar kullanılmaktadır.

Merkezi yönetim alt sektöründe iç ve dış borç enstrümanlarına ilişkin verilerin, sektör içi kurumların muhasebe kayıtları aracılığıyla değil Hazine Müsteşarlığı borç ve alacak servislerinden görüş alınması suretiyle derlendiğinin ve genel veri derleme şekli dışına çıkılan bu durumun nedenlerinin metaveride açıklanması gerektiği değerlendirilmektedir.

3) GFSM 2014'e göre oluşturulan Mali Durum Tablosunda yer verilen yükümlülüklerden, hisse senedi ve yatırım fonları ile mali türevler ve çalışanların stok opsiyonları kalemi dışındaki enstrümanlar, borç durumunu göstermektedir. Borç enstrümanlarının değerlemesinde kural olarak referans tarihindeki nominal değer, piyasada işlem görenler içinse piyasa değerinin esas alınması gerekmektedir. Eğer bu iki değerlendirme yöntemine uygun veri üretilmiyorsa, brüt borç kalemi görünen değer üzerinden hesaplanmalı ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin bilgilere dipnotlarda yer verilmelidir. Net borç ise bu

enstrümanların mali varlık karşılıklarının çıkarılması suretiyle hesaplanabilmektedir. GFSM 2014, ülkelerin veri kapasitesine göre net borç rakamının, her üç değer üzerinden de hesaplanabilmesine imkân tanımaktadır.

Ancak Mali Durum Tablosunun açıklayıcı notlar bölümünde bir taraftan borç yüküne ilişkin herhangi bir hesaplama yapılmadığı, diğer taraftan hesaplama yapılmaması ile ilgili olarak metaveride de herhangi bir açıklamaya gidilmediği görülmüştür.

Oysa ki GFSM 2014'ün 7'nci bölümünde brüt ve net borç hesaplamalarının, bilanço mali varlık ve yükümlülük verilerinin nominal, piyasa ve/veya görünen değer yöntemlerinden birinin seçilmesi suretiyle ve farklı enstrümanları içerecek şekilde yapılmasının mümkün olduğu ifade edilmektedir.

Mali Durum Tablosunda yer alan mali yükümlülük işlemlerinin, GFSM 2014 değerlendirme yöntemlerine uygun verilere dönüştürülerek oluşturulduğu kabul edilirse, borçlanma enstrümanlarının basit toplamından oluşan bu hesaplamalara açıklayıcı notlar bölümünde yer verilmesi gerekmektedir.

Genel yönetim sektörü kapsamındaki kurumlarca söz konusu tutarların tespit edilmesi hususunda çalışma yapılması, Mali İstatistik Tablolarının açıklayıcı notlar bölümünde borç yükü rakamlarının tespiti açısından önem arz etmektedir.

4) GFSM 2014 kapsamında belirli bir finansal araç hem bir mali varlık hem de bir yükümlülük yarattığından “Borçlanma senetleri” hem varlık hem yükümlülük enstrümanı olarak kullanılabilir. Mali varlık ve yükümlülük kalemlerinde aynı sınıflandırma düzeyinde gösterilen borçlanma senetlerinin, piyasa değeri üzerinden hesaplanması gerekmekte olup bu değere; nominal değere senetlerin kur ve piyasa fiyatlarındaki değişimden kaynaklanan değer değişimlerinin eklenmesi neticesinde ulaşılabilmektedir.

Muhasebe yönetmeliklerinde ise; borçlanma senetlerinden kuponsuz senetlerin, satış bedelleri yani ihraç fiyatları ile, kuponlu senetlerin ise nominal bedelleri ile ilgili hesaplara kaydedileceği belirtilmektedir. Mali varlık ve yükümlülükler kalemi altında yer verilen borçlanma senetleri kapsamında ülkemizde uygulanan muhasebe sistemi GFSM 2014 ile uyumlu değildir.

Genel yönetim sektöründe sadece merkezi yönetim bütçe içi alt sektörü ile sosyal güvenlik kurumları altında İşsizlik Sigortası Fonuna ait borçlanma senetleri, Hazine

Müşteşarlığından iç ve dış borçlara ilişkin olarak alınan görüşe esas rakamlara göre, yani piyasa fiyatı üzerinden değerlendirilerek Mali Durum Tablosuna yansıtılmaktadır.

Gerek sektör kapsamındaki idarelerin muhasebe kayıtları gerekse Hazine Müsteşarlığının görüşü esas alınarak derlenen tabloların değerlendirilmesinde, muhasebe yönetmelikleri ile GFSM 2014'ün öngördüğü değerlendirme yöntem farklılıklarından kaynaklı tutarsızlıklar ortaya çıkabilmektedir.

Örneğin, mahalli idarelerin mizanlarında mali varlık kalemi altındaki borçlanma senetleriyle ilgili rakamlarda piyasa değeriyle değerlendirilmesinde, merkezi yönetim bütçe içi alt sektöründe piyasa değeri ile değerlendirilerek rakamların oluşturulması, genel yönetim sektörü yıllık Mali Durum Tablosunda toplam mali varlık rakamının yorumlanmasını güçleştirmektedir.

Maliye Bakanlığı bünyesinde kamu idarelerinin muhasebe verilerinden derlenerek oluşturulan mali varlık ve yükümlülük verilerinin merkezi yönetim haricindeki diğer alt sektörler için GFSM 2014'e uyumlu piyasa değeri üzerinden elde edilmesi konusunda kamu idareleri ile çalışma yapılmasının önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

5.6. 2017 YILI HARCAMALARIN FONKSİYONEL SINIFLANDIRILMASI TABLOSU

Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosu, kamu harcamalarının hangi amaçlarla yapıldığını göstermeye ve Devlet faaliyetlerinin türünü belirlemeye yardımcı bir mali istatistik tablosudur.

Tablo 7: 2017 Yılı Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosu (Bin TL)

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI HARCAMALARIN FONKSİYONEL SINIFLANDIRILMASI TABLOSU			
Bin TL			
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
HARCAMALAR TOPLAMI	776.487.500,1	942.087.198,3	1.053.761.093,0
1. Genel Kamu Hizmetleri	111.522.162,8	121.024.228,9	169.093.403,6
Yasama ve Yürütme Organları, Finansal ve Mali İşler, Dışişleri Hizmetleri	25.051.684,1	24.036.182,4	46.242.867,7
Dış Ekonomik Yardım Hizmetleri	283.197,0	474.344,5	499.824,0
Genel Hizmetler	29.219.786,9	32.867.086,3	40.615.066,2
Temel Araştırma Hizmetleri	1.822.051,3	1.835.237,7	2.294.896,0
Borç Yönetimi Hizmetleri	47.502.912,3	53.758.476,5	69.667.444,4

Genel Nitelikli Transferlere İlişkin Hizmetler	2.530.131,3	2.554.152,4	3.012.743,0
Genel Kamu Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	1.372.988,3	1.824.717,5	1.293.845,2
Sınıflandırmaya Girmeyen Genel Kamu Hizmetleri	3.739.411,6	3.674.031,6	5.466.717,4
2. Savunma Hizmetleri	30.645.688,2	36.845.697,0	47.149.427,5
Askeri Savunma Hizmetleri	29.852.466,4	35.699.417,0	45.136.983,5
Sivil Savunma Hizmetleri	164.046,2	234.198,6	297.299,8
Dış Askeri Yardım Hizmetleri	39.500,0	48.750,0	52.722,2
Sınıflandırmaya Girmeyen Savunma Hizmetleri	589.675,7	863.331,4	1.662.422,0
3. Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	45.242.710,4	54.667.243,4	63.062.082,7
Güvenlik Hizmetleri	29.609.827,5	35.824.514,1	39.792.141,9
Yangından Korunma Hizmetleri	1.402.708,8	1.629.540,5	1.660.214,1
Mahkeme Hizmetleri	5.856.740,9	7.157.480,8	8.084.314,2
Cezaevi İdaresi Hizmetleri	5.671.161,9	6.706.833,3	8.967.189,8
Kamu Düzeni ve Güvenliğe İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	3.835,9	10.720,8	11.270,8
Sınıflandırmaya Girmeyen Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	2.698.435,4	3.338.153,8	4.546.952,1
4. Ekonomik İşler ve Hizmetler	80.991.263,2	114.335.065,8	110.046.890,9
Genel Ekonomik İşler ve Hizmetler	5.335.957,9	11.677.513,9	11.944.585,5
Tarım, Ormançılık, Balıkçılık ve Avcılık Hizmetleri	23.780.800,3	27.489.650,8	31.848.177,3
Yakıt ve Enerji Hizmetleri	1.404.707,0	4.818.139,4	499.986,7
Madencilik, İmalat ve İnşaat Hizmetleri	4.147.633,4	4.594.207,2	6.654.051,8
Ulaştırma Hizmetleri	33.660.143,1	51.718.645,0	44.641.411,9
İletişim Hizmetleri	909.870,6	1.396.766,8	852.249,7
Diğer Endüstriler	9.927.699,8	10.906.792,7	12.565.285,8
Ekonomik Faaliyetlere İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	402.736,3	487.847,1	490.694,9
Sınıflandırmaya Girmeyen Ekonomik İşler ve Hizmetler	1.421.714,9	1.245.503,0	550.447,2
5. Çevre Koruma Hizmetleri	8.264.920,9	9.792.879,7	11.800.981,7
Atık Yönetimi Hizmetleri	5.385.340,1	6.101.264,4	7.095.425,0
Atık Su Yönetimi Hizmetleri	194.113,1	259.761,9	301.143,0
Kirliliğin Azaltılması Hizmetleri	756.117,3	963.615,0	1.281.192,8
Doğal ortamın ve Bio Çeşitliliğin Korunması	1.112.438,0	1.518.345,5	2.122.548,8
Çevre Korumaya İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	119.484,6	213.725,4	75.062,7
Sınıflandırmaya Girmeyen Çevre Koruma Hizmetleri	697.427,8	736.167,5	925.609,3
6. İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	17.112.253,9	23.942.220,6	40.982.695,5
İskan İşleri ve Hizmetleri	4.819.795,6	9.389.526,7	18.697.690,7
Toplum Refahı Hizmetleri	7.975.305,5	10.748.707,2	16.454.195,8
Su Temini İşleri ve Hizmetleri	1.712.856,0	1.682.849,6	2.429.518,7
Sokak ve Caddelerin Aydınlatılması Hizmetleri	1.088.997,7	1.137.259,8	1.317.091,7
İskan ve Toplum Refahına İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	649.989,3	373.862,7	1.258.522,8
Sınıflandırmaya Girmeyen İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	865.309,8	610.014,4	825.676,0
7. Sağlık Hizmetleri	121.955.461,5	138.818.166,9	163.765.102,0

Tıbbi Ürünler, Cihaz ve Ekipmanlara İlişkin İşler ve Hizmetler	114.926,2	94.841,1	147.484,5
Ayakta Yürütülen Tedavi Hizmetleri	5.342.736,9	6.347.107,6	7.001.828,5
Hastane İşleri ve Hizmetleri	53.095.129,8	59.342.586,5	66.890.873,7
Halk Sağlığı Hizmetleri	5.336.662,9	6.340.554,6	10.358.023,6
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	27.617,5	12.105,3	20.128,1
Sınıflandırmaya Girmeyen Sağlık Hizmetleri	58.038.388,2	66.680.971,8	79.346.763,8
8. Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	19.142.609,3	21.130.983,0	24.920.254,1
Dinlenme ve Spor Hizmetleri	5.149.835,7	5.761.641,7	7.410.418,0
Kültür Hizmetleri	4.776.176,4	5.419.081,7	6.546.980,8
Yayın ve Yayımlar Hizmetleri	2.608.283,3	2.644.089,0	2.875.465,9
Din Hizmetleri	6.379.422,8	6.896.011,2	7.612.212,6
Dinlenme Kültür ve Din Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	994,9	1.074,3	118,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	227.896,3	409.085,0	475.059,2
9. Eğitim Hizmetleri	87.161.191,5	101.923.686,0	114.290.917,2
Okul Öncesi ve İlköğretim Hizmetleri	32.772.296,3	38.463.368,0	42.158.551,5
Ortaöğretim Hizmetleri	20.889.744,7	24.737.168,9	29.032.296,7
Ortaöğretim Sonrası Mesleki Eğitim Hizmetleri	563.462,4	601.353,8	665.244,1
Yükseköğretim Hizmetleri	17.050.358,1	19.684.924,7	21.567.705,4
Seviyeye Göre Sınıflandırılmayan Eğitim Hizmetleri	3.104.267,4	3.578.419,6	4.448.695,6
Eğitime Yardımcı Hizmetler	6.915.981,5	8.277.132,3	9.228.167,1
Eğitime İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	985.584,2	1.350.075,7	1.520.251,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Eğitim Hizmetleri	4.879.497,0	5.231.242,9	5.670.005,9
10. Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	254.449.238,2	319.607.026,9	308.649.337,9
Hastalık ve Malullük Yardım Hizmetleri	4.752.666,2	5.802.910,1	6.759.321,7
Yaşlılık Yardımı Hizmetleri	466.897,0	610.996,8	712.115,4
Aile ve Çocuk Yardımı Hizmetleri	1.011.702,0	1.492.471,1	1.595.954,7
İşsizlik Yardımı Hizmetleri	5.740.670,3	7.993.999,0	-8.253.271,0
İskân Yardımı Hizmetleri	2.701,5	2.945,3	3.853,9
Sosyal Güvenliği Bulunmayanlara Sağlanan Hizmetler	10.021.179,3	10.905.580,8	12.182.147,8
Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardımlara İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	35.717,0	49.664,9	56.366,4
Sınıflandırmaya Girmeyen Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	232.417.704,9	292.748.458,9	295.592.849,0

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

5.6.1. Tablo Hakkında Bilgi

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 21'inci maddesine göre Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosu, genel yönetim sektörünün temel fonksiyonları esas alınarak hazırlanan tablodur.

Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosunda Devlet harcamaları; genel kamu hizmetleri, savunma hizmetleri, kamu düzeni ve güvenlik hizmetleri, ekonomik işler ve hizmetler, çevre koruma hizmetleri, iskân ve toplum refahı hizmetleri, sağlık hizmetleri, dinlenme, kültür ve din hizmetleri, eğitim hizmetleri ile sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetleri olmak üzere 10 farklı alt sınıfa ayrılmaktadır. Birinci düzeyde yer alan 10 hizmet türü programlara ayrılmakta ve tabloda harcamalar ikinci düzeyde gösterilmektedir.

Tablo hazırlanırken; öncelikle kamu kuruluşlarının aynı hizmet için yaptığı giderler toplanmakta, böylece her hizmet için söz konusu fonksiyona ait toplam gider belirlenmektedir.

Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosunda yer alan rakamlar, Gider Tablosunda yer alan tutarlar ile Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosundaki "net mali olmayan varlık edinim" rakamının, fonksiyonel kod kırılımları eşleştirilerek toplanması suretiyle oluşturulmaktadır. GFSM 2014'e göre Tablo, belli bir fonksiyondaki devlet harcamaları ile o alanda uygulanan politikaların sonuçlarının izlenmesine, uluslararası ekonomik ve sosyal alanlarda karşılaştırma yapılmasına olanak sağlamaktadır.

5.6.2. Tablonun Değerlendirilmesi

Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosunda toplam harcama tutarında 2017 yılında %12 oranında artış gerçekleşmiş olup bu oran 2016 yılındaki %20'lik artışla kıyaslandığında, harcamaların artışında azalma olduğu görülmektedir.

2017 yılı tablo verilerinde en yüksek tutarlı harcama, toplam harcamanın %30'unu oluşturan sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetlerine ait olup ikinci sırada %16'lık payla genel kamu hizmetleri yer almaktadır. En düşük harcama ise yaklaşık %1'lik oranla çevre koruma hizmetleri altında gerçekleşmiştir.

Önceki yıl verileri ile karşılaştırma yapıldığında oransal anlamda en büyük artışın, %41'lik bir oranla iskân ve toplum refahı hizmetlerinde olduğu görülmektedir. Miktar olarak ise 24.946.935.088,09 TL ile en yüksek harcama artışı sağlık hizmetlerinde görülmektedir.

Bununla beraber ekonomik işler ve hizmetler ile ulaştırma hizmetleri alanında hizmet imtiyaz varlıklarındaki 2016 yılına ait tutarlarda yapılan değerlendirme yöntemi değişikliği kaynaklı revizyon sonrasında 41.799.233.649,87 TL azalış meydana gelmiştir. Sosyal güvenlik ve sosyal yardım hizmetleri altında işsizlik yardımı tutarında 2017 yılı içerisinde 8.253.270.982,45 TL'lik bir azalış olduğu dikkat çekmektedir.

5.6.3. Tabloya İlişkin Tespitler

Genel Yönetim Sektörü 2017 Yılı Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosuna ilişkin tespite aşağıda yer verilmektedir.

Tablo metaverisinde; harcamalara ilişkin toplam tutara, 630-Giderler Hesabının raporlama dönemindeki borç bakiyesinden hareketle hesaplanan fonksiyonel gider tutarlarıyla, **net edinim tutarının** toplanması suretiyle ulaşılabacağı belirtilmiştir. Net edinim tutarına ilişkin formül metaveride aşağıdaki haliyle yer almaktadır:

$$\text{Dönem Başı Mali Olmayan Varlık (-) Dönem Sonu Mali Olmayan Varlık (-) Envanterle Kayıtlara Giren Duran Varlık} = \text{NET EDİNİM}$$

Ancak metaveride yer verilen yukarıdaki bu formül hatalı olup ilgili hesaplama Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosunda yer alan net mali olmayan varlık edinim tutarı ile de uyumlu sonuç vermemektedir.

GFSM 2014'te net mali olmayan varlık edinimi, mali olmayan varlık edinimi ile mali olmayan varlık elden çıkarmaları ve amortisman giderleri arasındaki farktır. Metaveride yer alan denklik, hatalı toplam vermektedir.

5.7. 2017 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ TOPLAM DİĞER EKONOMİK AKIŞLAR TABLOSU

Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosu, kurumsal birimler arasındaki karşılıklı anlaşma veya hukuki işlemler dışındaki nedenlerle varlık, yükümlülük ve öz kaynaklara ilişkin stok pozisyonu değişimini yansıtan tablodur.

Tablo 8: 2017 Yılı Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosu (Bin TL)

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ TOPLAM DİĞER EKONOMİK AKIŞLAR TABLOSU			
	Bin TL		
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
DİĞER EKONOMİK AKIŞLARDAN KAYNAKLANAN ÖZ KAYNAK DEĞİŞİMLERİ	45.840.392,1	28.950.617,0	2.778.788.344,4
Mali Olmayan Varlıklarda Diğer Ekonomik Akışlar	39.020.040,5	59.494.807,8	2.813.640.206,6
Duran Varlıklar	18.135.282,4	15.682.489,3	358.767.341,7
Stoklar	-135.375,7	-15.044,3	-227.074,3
Kıymetli Varlıklar	4.791,3	8.585,8	8.120,4
Üretilmeyen Varlıklar	21.015.342,5	43.818.777,0	2.455.091.818,8
Mali Varlıklarda Diğer Ekonomik Akışlar	20.451.417,8	16.348.682,2	4.636.834,1
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	0,0
Nakit ve Mevduatlar	828.652,4	3.677.715,0	132.047,9
Borçlanma Senetleri	119.622,6	53.156,4	5.337,4
Krediler	3.689.114,2	4.608.448,0	2.570.662,4
Öz Sermaye ve Yatırım Fonu Payları	12.230.989,4	7.354.241,6	4.044.559,4
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garanti Planları	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	3.583.039,2	655.121,2	-2.115.772,9
Yerleşik	15.349.397,7	8.363.732,2	1.694.919,0
Yerleşik olmayan	5.102.020,1	7.984.950,0	2.941.915,2
Yükümlülüklerde Diğer Ekonomik Akışlar	13.631.066,1	46.892.873,0	39.488.696,3
Özel Çekme Hakları	-	-	0,0
Nakit ve Mevduatlar	0,0	-107.439,8	0,0
Borçlanma Senetleri	2.409.803,3	24.776.070,5	23.763.838,0
Krediler	11.626.085,2	14.809.603,5	15.808.265,9
Öz Sermaye ve Yatırım Fonu Payları	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garanti Planları	-5.832,0	7.409.013,2	581.827,3
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Borç Hesapları	-398.990,4	5.625,6	-665.234,9
Yerleşik	-23.552.345,7	5.665.489,4	-5.993.557,5
Yerleşik Olmayan	37.183.411,8	41.227.383,7	45.482.252,6
Açıklayıcı Notlar			
Diğer Ekonomik Akışlardan Kaynaklanan Net Mali Değer Değişimleri	6.820.351,7	-30.544.190,9	-34.851.862,2
Diğer Ekonomik Akışlara Ait Piyasa Değerinde Brüt Borçlar			
Diğer Ekonomik Akışlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler, Diğer Yükümlülük Hesapları)			
Diğer Ekonomik Akışlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler)			
Diğer Ekonomik Akışlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Borçlanma Senetleri, Krediler)			

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

5.7.1. Tablo Hakkında Bilgi

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 22'nci maddesine göre Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosu, Varlık ve Yükümlülüklerdeki Elde Tutma Kazanç

Ve Kayıpları Tablosu ile Varlık ve Yükümlülüklerdeki Diğer Değer Değişimleri Tablosunun toplamından oluşmaktadır.

Elde tutma kazancı veya kaybı miktar ve kalite değişimleri hariç olmak üzere, fiyatların seviyesi ve yapısındaki değişiklikler sonucunda varlık ve yükümlülüklerin parasal değerinde meydana gelen değişikliklerdir. Döviz cinsinden ifade edilen varlık ve yükümlülükler bakımından ise kur değişiminden kaynaklanan kazanç ve kayıplardır.

Varlığın hacmindeki diğer değişimler ise mevcut bir varlığın miktar ve kalitesini değiştiren, bilançoya yeni bir varlık ilave eden veya mevcut bir varlığı çıkaran ve mevcut bir varlığın yeniden sınıflandırılmasını gerektiren olayların sonucudur.

Tablo; etkilenen varlık ve yükümlülüğün tipine göre sınıflandırılmaktadır. Bu kapsamda, Diğer Ekonomik Akışlar Tablosu, mali olmayan varlıklardaki diğer ekonomik akışlar, mali varlıklardaki diğer ekonomik akışlar ve yükümlülüklerdeki diğer ekonomik akışlar olmak üzere 3 bölümden oluşur. Tablonun dengeleyici kalemi olan diğer ekonomik akışlardan kaynaklanan öz kaynak değişimleri, mali ve mali olmayan varlıklar ile yükümlülükler arasındaki farkı ifade etmektedir.

Tablonun açıklayıcı kalemleri aşağıdaki gibidir:

- Diğer ekonomik akışlardan kaynaklanan net mali değer değişimleri; mali varlıklardaki diğer ekonomik akışlar ile yükümlülüklerdeki diğer ekonomik akışlar arasındaki farka eşittir. Söz konusu açıklayıcı kalem, genel yönetim sektörü ve alt sektörlerin diğer ekonomik akışlara bağlı olarak mali sistemdeki etkisini yansıtır.
- Diğer ekonomik akışlara ait piyasa değerinde brüt borçlar; yükümlülüklerdeki diğer ekonomik akışların hisse senedi ve yatırım fonları ile mali türevler ve çalışanların stok opsiyonları dışında kalan yükümlülüklere ilişkin diğer tüm ekonomik akışların değerini gösterir.
- D3- Piyasa değerindeki borç yükümlülükleri; SDR'ler, nakit ve mevduatlar, borçlanma senetleri, krediler ve diğer borç hesaplarından oluşmaktadır.
- D2- Piyasa değerindeki borç yükümlülükleri; Diğer borç hesapları hariç olmak üzere D3 içerisinde yer alan diğer yükümlülük kalemlerinden oluşur.
- D1- Piyasa değerindeki borç yükümlülükleri; yalnızca borçlanma senetleri ve kredileri içerir.

5.7.2. Tablonun Değerlendirilmesi

Tablo incelendiğinde, mali olmayan varlıklardaki diğer ekonomik akışlar 2017 yılında bir önceki yıla göre artış göstererek 2.813.640.206.598,16 TL tutarında gerçekleşmiştir. Bu durumun üretilmeyen varlıkların 2017 yılı içerisinde ekonomik önemine uygun biçimde ilk kez kayıtlara alınmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Mali varlıklardaki diğer ekonomik akışlar incelendiğinde ise, bir önceki yıla göre ortaya çıkan önemli düşüş dikkat çekmektedir. Bu düşüşün sebebi, temel olarak nakit ve mevduatlar ile (%96,41) borçlanma senetleri (%89,96) kaleminde meydana gelen azalıştır. Değişimlerdeki dikkat çeken oransal farkların, tabloların ilk kez GFSM 2014 çerçevesine uyumlu olarak hazırlanmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Tabloya göre, diğer ekonomik akışlardan kaynaklanan net mali değer değişimlerinin 2017 yılı için %14,10 oranında artışla 34.851.862.182,66 TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

5.7.3. Tabloya İlişkin Tespitler

Genel Yönetim Sektörü 2017 Yılı Varlık ve Yükümlülüklerdeki Diğer Ekonomik Akışlar Tablosuna ilişkin tespiti aşağıda yer verilmektedir.

Tablonun açıklayıcı notlar bölümünde yer alan ve genel yönetim sektörünün yükümlülük yapısında diğer ekonomik akışların ortaya çıkardığı değişimi gösteren borçlanma kalemlerinin (D1, D2, D3 ve D4) hesaplanmadığı görülmektedir. Bu açıklayıcı notların da hesaplamalara dâhil edilmesi ve açıklanması gerektiği değerlendirilmektedir.

6. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Mali saydamlığın ve hesap verebilirliğin en önemli araçlarından biri olan mali istatistiklerin yayımlanmasındaki temel amaç kamuoyunun, genel yönetim sektörünün varlık, yükümlülük, gelir ve giderleri hakkında bilgilendirilmesini sağlamaktır.

Genel yönetim sektörünün performansını ve ekonomi üzerindeki etkisini açıklamak üzere istatistiksel temellere dayalı mali bilgi üretimi ülkemizde Kamu Mali İstatistikleri Rehberi doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Mali İstatistik Yönetmeliği uyarınca GFS kavramsal çerçevesi ile uyumlu olarak hazırlanan mali istatistikler, karar vericilere makro düzeyde yapılacak analizler ile oluşturulacak stratejilerde yol gösterici olmakla birlikte uluslararası karşılaştırılabilirliğe de imkân sağlamaktadır.

2018 yılında Mali İstatistik Yönetmeliğinin yürürlüğe girmesiyle birlikte mali istatistik tablolarının uluslararası standartlarla (GFSM 2014) uyumlu hale getirilmesinin yanı sıra Maliye Bakanlığı tarafından “Genel Yönetim Sektörü Mali İstatistik Kılavuzu”, “Kamu İdareleri İçin Mali Analiz Rehberi” ile “2017 Yılı Genel Yönetim Sektörü Mali İstatistik Analiz Raporu” nun hazırlanarak kamuoyuyla paylaşılması mali saydamlık ve hesap verilebilirlik açısından önem arz eden gelişmelerdir.

Genel yönetim mali istatistiklerinin güvenilirliğinin artırılması, hem kamuoyunun doğru bilgilendirilmesini hem de yapılacak analizlerin ve sonraki döneme ilişkin stratejilerin sağlıklı olmasını sağlayacaktır.

Bu bağlamda raporun ilgili bölümlerinde vurgulandığı üzere, tablo okuyucularına ve karar vericilere daha sağlıklı bilgi sunmak amacıyla;

- Mali istatistik tablolarıyla beraber yayımlanan ve mali saydamlığın tesisi bakımından önem arz eden açıklayıcı notlar, metaveri ve dipnotlardaki eksikliklerin giderilmesini teminen;
  - Açıklayıcı notların tüm tablolar için tamamlanması ve rakamsal verileriyle birlikte eksiksiz olarak sunulması,
  - Genel veri derleme şekli dışına çıkılan durumlar ile farklı değerlendirme yöntemi uygulanan varlık ve yükümlülük kalemlerine ilişkin bilgilere

metaverilerde ayrıntılı olarak yer verilmesi,

- Muhasebe kayıtlarında yer alan hesap kodlarının GFS sınıflandırmasına dönüştürülmesi sürecinde ortaya çıkan hatalı dönüşümlerin düzeltilerek mali istatistik tablolarının doğruluğunun artırılması ve bu suretle yapılacak kayıtların eliminasyona elverişli hale getirilmesi,
  - Kamu idarelerinin açık ve zımni garantilerini özetleyen “Açık Koşullu Yükümlülükler ve Gelecekteki Sosyal Güvenlik Yararları İçin Net Örtülü Yükümlülükler Tablosunun” GFS kavramsal çerçevesinin gerekliliklerine uygun olarak hazırlanması ve yayımlanması,
  - GFS analitik çerçevesinde öngörülen yatay ve dikey eşitlik gereği tablo içi ve tablolar arası tutarlılığın sağlanması,
- önem arz etmektedir.

7. EKLER

EK 1: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI FAALİYET TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI FAALİYET TABLOSU			
Bin TL			
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
ÖZ KAYNAKLARI ETKİLEYEN İŞLEMLER			
A - Gelirler	792.140.344,1	898.154.110,3	965.607.688,4
Vergi Gelirleri	437.716.400,7	489.475.837,6	567.699.589,5
Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	221.063.344,7	253.865.388,7	226.993.420,0
Hibeler	413.407,3	398.497,9	2.230.059,6
Diğer Gelirler	132.947.191,3	154.414.386,1	168.684.619,4
B - Giderler	733.847.222,6	873.028.919,0	1.006.160.138,3
Personel Giderleri	182.572.192,3	216.838.259,9	234.624.525,5
Mal ve Hizmet Giderleri	116.628.343,2	137.372.666,7	162.915.316,3
Amortisman Giderleri	29.302.365,7	30.237.368,6	65.961.936,0
Faiz Giderleri	47.502.912,4	53.758.476,7	69.667.444,2
Sübvansiyon Giderleri	27.424.105,4	39.762.624,6	53.275.493,6
Hibeler	2.539.905,0	2.370.721,3	3.233.761,7
Sosyal Yardımlar	294.064.542,2	354.525.022,8	349.130.238,9
Diğer Harcamalar	33.812.856,5	38.163.778,3	67.351.422,3
Brüt Faaliyet Dengesi (A-B + Amortisman Giderleri)	87.595.487,1	55.362.559,9	25.409.486,1
Net Faaliyet Dengesi (A-B)	58.293.121,5	25.125.191,3	-40.552.449,9
MALİ OLMAYAN VARLIK İŞLEMLERİ			
C. Net Mali Olmayan Varlık Edinimi	42.640.279,7	110.857.512,9	47.600.955,8
Duran Varlıklar	40.595.292,7	109.784.484,7	46.208.950,2
Stoklar	666.412,3	1.338.557,0	1.412.900,1
Menkul Varlıklar	-468,0	4.852,5	-3.964,6
Üretilmeyen Varlık Edinimleri	1.379.042,7	-270.381,3	-16.929,9
D. Harcamalar (B+C)	776.487.502,3	983.886.431,9	1.053.761.094,1
E. Net Borçlanma/Borç Verme Gereği (A-D)	15.652.841,8	-85.732.321,6	-88.153.405,7
MALİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜK İŞLEMLERİ (FİNANSMAN)			
F. Net Mali Varlık Edinimi	48.571.362,8	33.132.482,6	36.997.958,5
Yerleşik	45.463.309,7	34.481.150,0	37.802.714,1
Yerleşik Olmayan	3.108.053,0	-1.348.667,4	-804.755,6
G. Net Yükümlülük Artışı	33.803.988,2	119.065.390,8	125.557.967,4
Yerleşik	35.694.218,6	112.834.580,7	108.800.746,5
Yerleşik Olmayan	-1.890.230,4	6.230.810,1	16.757.220,9
Açıklayıcı Notlar			
Amortisman Harici Giderler	704.544.857,0	842.791.550,4	940.198.202,5
Mali Olmayan Brüt Yatırımlar	71.942.645,4	141.094.881,5	113.562.891,7
Nakit Stokundaki Net Değişim	18.885.024,4	-5.804.333,5	32.637.213,0

Faiz Dışı Net Borç Verme/ Net Borçlanma	63.155.754,1	-31.973.844,8	-18.485.961,6
Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi	-22.240.664,0	-44.962.756,0	-61.211.633,0

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- 24.02.2018 tarihli ve 30342 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 11 inci maddesinin 6 ncı fıkrasına istinaden Net Borçlanma / Borç Verme Gereğinin, mali varlık ve yükümlülüklerin net değişimleri arasındaki farka eşit olması esastır. Eşit olmaması durumunda aradaki fark, tablo dipnotlarında açıklanır. Bu fark 2015 yılında 885.467,2 bin TL, 2016 yılında 200.586,6 bin TL ve 2017 yılında 406.603,1 bin TL'dir.

4- Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 2 nci maddesi kapsamında hazırlanan Genel Yönetim Bütçe Dengesini ifade etmektedir.

5- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

EK 2: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI GELİR TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2017 YILI			
GELİR TABLOSU			
Bin TL			
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
GELİR	792.140.344,1	898.154.110,3	965.607.688,4
Vergi Gelirleri	437.716.400,7	489.475.837,6	567.699.589,5
Gelir, Karlar ve Sermaye Kazançları Üzerinden Vergiler	120.650.598,7	140.680.838,3	167.743.526,2
Gelir Vergisi	87.272.712,4	97.702.337,8	114.858.751,5
Kurumlar Vergisi	33.377.886,3	42.978.500,5	52.884.774,6
Gelir, Kar ve Sermaye Kazançlarından Alınan Diğer Vergiler	0,0	0,0	0,0
İstihdam Vergileri	0,0	0,0	0,0
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	7.212.728,2	7.361.326,0	7.537.745,6
Taşınmaz Mallar Üzerinden Alınan Sürekli Vergiler	6.776.941,2	6.729.253,2	6.808.967,4
Net Servet Üzerinden Alınan Sürekli Vergiler	0,0	0,0	0,0
Veraset ve İntikal Vergileri	434.282,0	631.309,8	728.417,0
Servet Vergisi	0,0	0,0	0,0
Malvarlığı Üzerinden Alınan Diğer Sürekli Vergiler	1.505,1	763,1	361,1
Mal ve Hizmetler Üzerinden Alınan Vergiler	288.146.408,2	317.302.262,6	362.405.636,5
Mal ve Hizmetler Üzerinden Alınan Genel Vergiler	123.115.873,9	133.953.928,6	157.331.747,1
Katma Değer Vergileri	121.632.837,0	132.168.191,1	155.546.185,0
Satış Vergileri	866.706,1	945.727,0	908.282,6
Mal ve Hizmetler Üzerinden Alınan Muamele Vergileri	616.330,8	840.010,5	877.279,5
Diğer Genel Vergiler	0,0	0,0	0,0
Finansal İşlemler ile Sermaye İşlemleri Üzerinden Alınan Vergiler	0,0	0,0	0,0
Tüketim Vergileri	108.817.122,6	123.543.981,9	137.608.601,9
Mali Tekellerin Karları	0,0	0,0	0,0
Belirli Hizmetler Üzerinden Alınan Vergiler	21.203.457,9	24.189.033,9	26.217.722,5
Malların Kullanımı ve Kullanım İzinleri Üzerinden Alınan Vergiler	35.009.953,8	35.615.318,2	41.247.565,1
Motorlu Taşıtlar Vergisi	8.948.552,0	9.986.415,1	10.824.907,8
Diğerleri	26.061.401,8	25.628.903,1	30.422.657,3
Mal ve Hizmetler Üzerinden Alınan Diğer Vergiler	0,0	0,0	0,0
Uluslararası Ticaret ve İşlemlerden Alınan Vergiler	8.712.711,0	9.830.799,4	13.426.896,1
Gümrük Vergileri ve Diğer İthalat Vergileri	8.712.711,0	9.830.799,4	13.426.896,1
İhracat Üzerinden Alınan Vergiler	0,0	0,0	0,0
İhracat veya İthalat Tekelleri Karları	0,0	0,0	0,0
Kambiyo Karları	0,0	0,0	0,0
Kambiyo Vergileri	0,0	0,0	0,0
Uluslararası Ticaret ve İşlemlerden Alınan Diğer Vergiler	0,0	0,0	0,0
Diğer Vergiler	12.993.954,5	14.300.611,3	16.585.785,1
Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	221.063.344,7	253.865.388,7	226.993.420,0
Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	214.906.879,4	247.056.254,1	219.572.071,6
Çalışan Katkıları	214.906.879,4	247.056.254,1	89.051.711,3
İşveren Katkıları	0,0	0,0	130.520.360,3
Serbest Meslek Sahibi ve İşsizlerin Katkıları	0,0	0,0	0,0
Tahsis Edilemeyen Katkıları	0,0	0,0	0,0
Diğer Sosyal Güvenlik Katkıları	6.156.465,4	6.809.134,6	7.421.348,4
Çalışan Katkıları	0,0	0,0	0,0
İşveren Katkıları	0,0	0,0	0,0
Ek Katkıları	6.156.465,4	6.809.134,6	7.421.348,4
Hibeler	413.407,3	398.497,9	2.230.059,6
Yabancı Devletlerden	0,0	0,0	0,0

Cari	0,0	0,0	0,0
Sermaye	0,0	0,0	0,0
Uluslararası Kuruluşlardan	413.407,3	398.497,9	2.230.059,6
Cari	375.949,8	391.374,7	2.202.764,2
Sermaye	37.457,5	7.123,1	27.295,4
Diğer Genel Yönetim Birimlerinden	0,0	0,0	0,0
Cari	0,0	0,0	0,0
Sermaye	0,0	0,0	0,0
Diğer Gelirler	132.947.191,3	154.414.386,1	168.684.619,4
Mülkiyet Gelirleri	25.612.615,6	32.026.653,6	32.023.676,9
Faizler	7.599.040,2	9.210.675,0	11.280.725,3
Yerleşik Olmayanlardan	0,0	0,0	0,0
Genel Yönetim Hariç Yerleşik Olanlardan	7.599.040,2	9.210.675,0	11.280.725,2
Diğer Genel Yönetim Birimlerinden	0,0	0,0	0,0
Kar Payları	12.874.952,6	16.547.411,1	13.995.167,2
Şirket Benzeri Kuruluşların Gelirinden Aktarmalar	0,0	0,0	0,0
Yatırım Gelirlerinden Mülkiyet Geliri Payı	0,0	0,0	0,0
Kira Gelirleri	5.138.622,8	6.268.567,5	6.747.784,4
Doğrudan Yabancı Yatırımdan Yeniden Yatırılmış			
Kazançlar	0,0	0,0	0,0
Mal ve Hizmet Satışlarından Gelirler	65.256.128,6	74.267.950,0	83.908.429,3
Piyasaya Mal ve Hizmet Satışlarından Gelirler	5.142.522,9	5.039.573,8	5.572.302,6
İdari Harçlar	3.276.820,0	3.512.522,7	4.022.097,1
Piyasa Dışı Kuruluşların Arızı Satışlarından Gelirler	56.836.785,7	65.715.853,5	74.314.029,5
Arızı Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	0,0	0,0	0,0
Para Cezaları ve Tazminatlar	16.099.465,3	17.835.564,4	17.997.036,8
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Transferler	25.978.981,7	30.284.218,1	34.755.476,5
Cari	20.358.916,1	26.953.592,4	31.227.815,1
Sübvansiyonlar	0,0	0,0	0,0
Diğer	20.358.916,1	26.953.592,4	31.227.815,1
Sermaye	5.620.065,6	3.330.625,7	3.527.661,4
Primler, Ücretler İle Hayat Dışı Sigortalar ve			
Standartlaştırılmış	0,0	0,0	0,0
Garantiler Üzerinden Alınan Ücretler			
Primler ve Cari Ücretler	0,0	0,0	0,0
Primler	0,0	0,0	0,0
Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden Alınan Ücretler	0,0	0,0	0,0
Cari Ücretler	0,0	0,0	0,0
Sermaye Niteliğinde Ücretler	0,0	0,0	0,0

Açıklayıcı Notlar			
Nakdi / Aynı Hibelerin Paylaşımı			
Nakdi Hibeler			
Aynı Hibeler			
Ulusal Hesaplar Sistemi Birleşimleri (SNA)			
Sosyal Faydalar			
Mali Olmayan Piyasa Çıktısı Hariç Çıktı			
Piyasa Çıktısı			
Nihai Çıktı			
Diğer Piyasa Dışı Çıktılar İçin Ödemeler			
Faizler			
Alt Sektörler Arası Faiz			
Merkezi Yönetim Bütçe İçinden			
Merkezi Yönetim Bütçe Dışından			
Merkezi Yönetimden			
Sosyal Güvenlik Fonundan			
Mahalli İdarelerden			
Alt Sektörler Arası Hibeler			
Merkezi Yönetim Bütçe İçinden			
Merkezi Yönetim Bütçe Dışından			

Merkezi Yönetimden			
Sosyal Güvenlik Fonundan			
Mahalli İdarelerden			

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

EK 3: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI GİDER TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2017 YILI			
GİDER TABLOSU			
Bin TL			
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
GİDER	733.847.222,6	873.028.919,0	1.006.160.138,5
Personel Harcamaları	182.572.192,3	216.838.259,9	234.624.525,5
Maaş ve Ücretler	152.952.691,6	181.373.884,3	193.216.509,9
Sosyal Güvenlik Prim Giderleri	29.619.500,7	35.464.375,6	41.408.015,6
Fiili Sosyal Güvenlik Prim Giderleri	23.418.060,1	27.396.814,5	32.848.936,5
Ek Sosyal Güvenlik Prim Giderleri	6.201.440,7	8.067.561,2	8.559.079,1
Mal ve Hizmet Kullanım Giderleri	116.628.343,2	137.372.666,7	162.915.316,3
Amortisman Giderleri	29.302.365,7	30.237.368,6	65.961.936,0
Faiz Giderleri	47.502.912,4	53.758.476,7	69.667.444,2
Dış Borç Faiz Giderleri	10.712.362,1	12.234.487,5	15.330.459,1
Genel Yönetim Dışındaki Birimlere İç Borç Faiz Giderleri	36.790.550,3	41.523.989,3	54.336.985,1
Diğer Genel Yönetim Birimlerine İç Borç Faiz Giderleri	0,0	0,0	0,0
Sübvansiyonlar	27.424.105,4	39.762.624,6	53.275.493,6
Kamu Şirketlerine	6.142.311,7	7.255.726,0	7.729.383,2
Özel Teşebbüslere	21.281.793,7	32.506.898,6	45.546.110,4
Diğer Sektörlere	0,0	0,0	0,0
Hibeler	2.539.905,0	2.370.721,3	3.233.761,9
Yabancı Devletlere	1.020.110,7	914.703,9	1.103.298,1
Cari	448.691,1	588.993,5	711.303,5
Sermaye	571.419,7	325.710,5	391.994,6
Uluslararası Kuruluşlara	1.519.794,2	1.456.017,3	2.130.463,5
Cari	1.501.997,3	1.443.391,3	2.101.419,1
Sermaye	17.796,9	12.626,1	29.044,5
Diğer Genel Yönetim Birimlerine	0,0	0,0	0,2
Cari	0,0	0,0	0,1
Sermaye	0,0	0,0	0,1
Sosyal Yardımlar	294.064.542,2	354.525.022,8	349.130.238,9
Sosyal Güvenlik Yardımları	214.139.562,3	257.486.989,3	296.256.868,1
Sosyal Destek Yardımları	60.425.599,3	71.225.188,9	25.677.571,6
İşveren Sosyal Yardımları	19.499.380,6	25.812.844,6	27.195.799,2
Diğer Giderler	33.812.856,5	38.163.778,3	67.351.422,3
Faiz Dışındaki Malvarlığı Giderleri	0,0	0,0	0,0
Kar Payı	0,0	0,0	0,0
Şirket Benzeri Kuruluşların Gelirinden Aktarmalar	0,0	0,0	0,0
Yatırım Gelirlerinden Mülkiyet Geliri Payı Ödemeleri	0,0	0,0	0,0
Kira Gider	0,0	0,0	0,0
Doğrudan Yabancı Yatırımdan Yeniden Yatırılmış			
Kazançlar Üzerinden Ödemeler	0,0	0,0	0,0
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Transferler	33.812.856,5	38.163.778,3	67.351.422,3

Cari	23.973.655,2	28.760.312,9	33.970.123,3
Sermaye	9.839.201,3	9.403.465,4	33.381.299,0
Primler, Ücretler ile Hayat Dışı Sigortalar ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Üzerinden Ödenen Ücretler			
Primler ve Cari Ücretler	0,0	0,0	0,0
Primler	0,0	0,0	0,0
Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden Ödenen Ücretler	0,0	0,0	0,0
Cari Ücretler	0,0	0,0	0,0
Sermaye Niteliğinde Ücretler	0,0	0,0	0,0

Açıklayıcı Notlar			
Nakdi / Ayni Sosyal Yardımlar			
Nakdi Sosyal Yardımlar			
Ayni Sosyal Yardımlar			
Ulusal Hesaplar Toplamları			
Personel Giderleri			
Ara Tüketim			
Amortisman Giderleri			
Faiz			
Ayni Sosyal Transferler Dışında Sosyal Faydalar-Piyasa Dışı Üretim			
Ayni Sosyal Transferler Dışında Sosyal Faydalar			
Ayni Sosyal Transferler - Piyasa Koşullarında Satın Alınan			
Net Hayat Dışı Sigorta Primleri			
Alt Sektörler Arası Faiz			
Bütçe İçi Merkezi Yönetime			
Bütçe Dışı Merkezi Yönetime			
Merkezi Yönetime			
Sosyal Güvenlik Fonlarına			
Mahalli İdarelere			
Alt Sektörler Arası Hibeler			
Bütçe İçi Merkezi Yönetime			
Bütçe Dışı Merkezi Yönetime			
Merkezi Yönetime			
Sosyal Güvenlik Fonlarına			
Mahalli İdarelere			

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

EK 4: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ İŞLEMLER TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ İŞLEMLER TABLOSU			
Bin TL			
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
ÖZ KAYNAKLARDAKİ DEĞİŞİM: İŞLEMLER*	57.407.654,2	24.924.604,7	-40.959.053,2
Net Mali Olmayan Varlık Edinimi	42.640.279,7	110.857.512,9	47.600.955,8
Duran Varlıklar	40.595.292,7	109.784.484,7	46.208.950,2
Bina ve Yapılar	33.454.248,9	99.087.967,8	32.824.635,7
Makine ve Teçhizat	7.160.156,6	10.575.169,2	13.410.730,2
Diğer Duran Varlıklar	-19.112,8	121.347,8	-26.415,8
Silah Sistemleri	0,0	0,0	0,0
Stoklar	666.412,3	1.338.557,0	1.412.900,1
Kıymetli Varlıklar	-468,0	4.852,5	-3.964,6
Üretilmeyen Varlıklar	1.379.042,7	-270.381,3	-16.929,9
Arazi	1.343.158,0	-130.783,0	-15.936,9
Yeraltı Kaynakları	0,0	0,0	0,0
Diğer Doğal Varlıklar	0,0	0,0	0,0
Maddi Olmayan Üretilmeyen Varlıklar	35.884,7	-139.598,3	-993,0
Net Mali Varlık Edinimi	48.571.362,8	33.132.482,6	36.997.958,5
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	18.885.024,4	-5.804.333,5	32.637.213,0
Borçlanma Senetleri	-106.352,3	-23.090,3	57.000,0
Krediler	1.590.225,8	4.409.663,3	3.728.412,0
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	11.678.468,0	7.576.874,0	-11.703.209,4
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	16.523.996,8	26.973.369,2	12.278.542,8
Yerleşik	45.463.309,7	34.481.150,0	37.802.714,1
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	15.902.692,8	-4.689.969,9	32.550.365,6
Borçlanma Senetleri	-106.352,3	-23.090,3	57.000,0
Krediler	2.019.857,4	5.531.646,6	5.223.544,4
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	11.574.105,9	6.824.023,7	-11.839.384,3
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	16.073.005,9	26.838.539,8	11.811.188,4
Yerleşik Olmayan	3.108.053,0	-1.348.667,4	-804.755,6
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	2.982.331,6	-1.114.363,6	86.847,4
Borçlanma Senetleri	0,0	0,0	0,0

Krediler	-429.631,6	-1.121.983,3	-1.495.132,4
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	104.362,1	752.850,2	136.174,9
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	450.990,9	134.829,3	467.354,4
Net Yükümlülük Artışı	33.803.988,2	119.065.390,8	125.557.967,4
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	332.654,3	275.593,5	206.193,0
Borçlanma Senetleri	14.410.414,6	40.461.243,5	98.424.414,3
Krediler	-622.551,4	60.800.820,7	16.495.615,9
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	824.458,6	2.960.595,0	1.211.976,8
Hayati Olmayan Teknik Rezervler	0,0	0,0	0,0
Hayati Sigortalar ve Yıllık Haklar	0,0	0,0	0,0
Emeklilik Hakları	824.458,6	2.960.595,0	1.211.976,8
Emeklilik Yönetimi Üzerinden Emeklilik Fonu Talepleri	0,0	0,0	0,0
Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden Karşılıklar	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	18.859.012,2	14.567.138,2	9.219.767,4
Yerleşik	35.694.218,6	112.834.580,7	108.800.746,5
Nakit ve Mevduatlar	332.654,3	275.593,5	206.193,0
Borçlanma Senetleri	13.672.558,5	31.638.825,3	77.363.996,1
Krediler	2.005.535,1	63.407.428,8	20.783.910,8
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	824.458,6	2.960.595,0	1.211.976,8
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	18.859.012,2	14.552.138,2	9.234.669,8
Yerleşik Olmayan	-1.890.230,4	6.230.810,1	16.757.220,9
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	0,0	0,0	0,0
Borçlanma Senetleri	737.856,1	8.822.418,2	21.060.418,2
Krediler	-2.628.086,5	-2.606.608,1	-4.288.294,9
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	0,0	15.000,0	-14.902,4
Net Mali Değerde Değişiklik: İşlemler**	14.767.374,6	-85.932.908,2	-88.560.009,0

Açıklayıcı Notlar			
Stoklar Hariç Mali Olmayan Varlık Edinimleri	90.315.182,3	161.357.346,7	143.461.855,5
Duran Varlıkların Edinimi	79.315.019,4	151.741.552,0	126.714.383,2
Kıymetli Varlıkların Edinimi	13.851,5	6.912,2	14.647,2
Üretilmeyen Varlıkların Edinimi	10.986.311,4	9.608.882,6	16.732.825,0
Stoklar Hariç Mali Olmayan Varlıkların Çıkışı	20.232.458,5	21.601.022,2	31.311.863,8
Duran Varlıkların Çıkışı	10.642.894,1	11.719.698,6	14.543.497,1

Kıymetli Varlıkların Çıkışı	14.319,4	2.059,7	18.611,8
Üretilmeyen Varlıkların Çıkışı	9.575.245,1	9.879.263,8	16.749.754,9
Amortisman Giderleri	18.981.655,2	30.237.368,6	65.961.936,1
Devletin Kendi Hesabına Sermaye Birikimi			
Personel Giderleri			
Mal ve Hizmet Giderleri			
Amortisman Giderleri			
Üretim Üzerindeki Diğer Vergiler - Üretimdeki Diğer			
Sübvansiyonlar			
Mali Varlık ve Yükümlülüklerdeki Net İşlemler	14.767.374,5	-85.932.908,2	-88.560.009,0
İşlemlere Ait Piyasa Değerinde Brüt Borçlar			
İşlemlere Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler, Diğer Yükümlülük Hesapları)			
İşlemlere Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler)			
İşlemlere Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Borçlanma Senetleri, Krediler)			

*Varlık ve yükümlülük işlemlerine bağlı olarak öz kaynaklardaki değişiklik.

**Mali varlık ve yükümlülük işlemlerine bağlı olarak net mali değerdeki değişiklik.

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

EK 5: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI NAKİT KAYNAK VE KULLANIMLARI TABLOSU

**GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ
2017 YILI
NAKİT KAYNAK VE KULLANIMLARI TABLOSU**

Bin TL

	2016 YILI	2017 YILI
FAALİYETLERDEN SAĞLANAN NAKİT AKIŞLARI		
A. Gelir Nakit Hareketleri	885.347.756,2	951.456.776,2
Vergi Gelirleri	484.364.357,5	567.524.217,1
Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	243.208.354,2	219.182.112,0
Hibeler	989.524,4	1.524.640,5
Diğer Gelirler	156.785.520,1	163.225.806,6
B. Gider Nakit Hareketleri	802.413.302,7	861.033.118,7
Personel Giderleri	208.560.287,2	227.767.553,5
Mal ve Hizmet Giderleri	110.540.277,2	135.807.665,9
Faiz Giderleri	39.414.237,0	48.869.987,5
Sübvansiyon Giderleri	39.516.300,4	49.874.410,4
Hibeler	3.581.898,8	2.616.614,4
Sosyal Yardımlar	357.927.564,0	348.993.213,5
Diğer Harcamalar	42.872.738,0	47.103.673,6
Faaliyetlerden Sağlanan Net Nakit Girişi (A –B)	82.934.453,5	90.423.657,5
MALİ OLMAYAN VARLIKLARDAKİ İŞLEMLERDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIŞLARI		
C. Mali Olmayan Varlıklardaki Yatırımlardan Kaynaklanan Nakit Hareketi*	113.261.589,1	132.087.044,6
Duran Varlıklar	87.049.860,0	110.737.596,9
Stoklar	25.655.167,9	19.966.020,0
Menkul Varlıklar	4.848,7	-3.949,8
Üretilmeyen Varlık Edinimleri	551.712,6	1.387.377,5
Harcamalar Nakit Hareketleri (B+C)	915.674.891,8	993.120.163,3
D. Nakit Fazlası (+) / Nakit Açığı (-) (A–B–C)	-30.327.135,6	-41.663.387,1
MALİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ İŞLEMLERDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIŞLARI (FİNANSMAN)		
E. Nakit Hariç Mali Varlıklardaki Net Alımlar	5.486.507,6	10.374.114,9
Yerleşik	6.719.648,1	11.561.574,5
Yerleşik Olmayan	-1.233.140,5	-1.187.459,6
F. Net Yükümlülük Edinimi	30.235.524,1	85.081.316,9
Yerleşik	25.972.421,9	70.115.368,4
Yerleşik Olmayan	4.263.102,2	14.965.948,5
G. Finansman Faaliyetlerinden Kaynaklanan Net Nakit Girişi (F–E)	24.749.016,5	74.707.202,0
H. Nakit Stokundaki Net Değişim (D+G)	-5.578.119,1	33.043.815,2

Açıklayıcı Notlar		
Ana (Temel) Net Borç Verme/ Net Borçlanma	-85.732.321,6	-88.153.405,8
Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi	-44.962.756,0	-61.211.633,0

* Pozitif olması nakit çıkışı olduğu, negatif olması nakit girişi olduğu anlamına gelmektedir

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- Ana (Temel) Net Borç Verme / Net Borçlanma kalemi Faaliyet Tablosunda yer alan Net Borçlanma/Borç Verme Gereği'ni ifade etmektedir.

4- Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 2 nci maddesi kapsamında hazırlanan Genel Yönetim Bütçe Dengesini ifade etmektedir.

5- 24.02.2018 tarihli ve 30342 sayılı Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 12 nci maddesinin 5 inci fıkrasına istinaden; Faaliyet Tablosunun açıklayıcı notlar kısmında yer alan "Nakit Stoğundaki Net Değişim" tutarı ile bu Tabloda yer alan "Nakit Stoğundaki Net Değişim" tutarının birbirine eşit olması gerekmektedir. Eşit olmaması durumunda aradaki fark, tablo dipnotlarında açıklanır. Bu fark 2017 yılında 406.601,9 bin TL'dir.

6- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

EK 6: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI STOK DURUMU VE AKIŞ TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ
2017 YILI
STOK DURUMU VE AKIŞ TABLOSU

Bin TL

	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
MALİ OLMAYAN VARLIKLAR			
A. Açılış Bilançosu	974.828.761,3	1.056.489.081,3	1.185.042.165,7
B. İşlemler (Net)	42.640.279,7	69.058.279,2	47.600.955,8
C. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	39.020.040,5	59.494.807,8	2.813.640.206,6
D. Kapanış Bilançosu	1.056.489.081,3	1.185.042.165,7	4.046.283.346,6
MALİ VARLIKLAR			
E. Açılış Bilançosu	367.304.173,0	436.326.955,4	485.808.123,0
F. İşlemler (Net)	48.571.362,8	33.132.482,6	36.997.958,5
G. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	20.451.417,8	16.348.682,2	4.636.834,1
H. Kapanış Bilançosu	436.326.955,4	485.808.123,0	521.187.645,6
YÜKÜMLÜLÜKLER			
I. Açılış Bilançosu	686.804.999,7	734.240.029,4	858.399.085,4
İ. İşlemler (Net)	33.803.988,2	77.266.157,1	125.557.967,4
J. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	13.631.066,1	46.892.873,0	39.488.696,3
K. Kapanış Bilançosu	734.240.029,4	858.399.085,4	1.016.569.813,4

Açıklayıcı Notlar			
NET FİNANSAL DENGE			
L. Açılış Bilançosu	-319.500.826,7	-297.913.074,1	-372.590.962,4
M. İşlemler (Net)	14.767.374,5	-44.133.674,5	-88.560.009,0
N. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	6.820.351,7	-30.544.190,9	-34.851.862,2
O. Kapanış Bilançosu	-297.913.074,1	-372.590.962,4	-495.382.167,8
BORÇ YÜKÜMLÜLÜKLERİ			
P. Açılış Bilançosu			
R. İşlemler (Net)			
S. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar			
T. Kapanış Bilançosu			

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- 2017 yılında açılış bilançosu ve akımlar toplamının kapanış bilançosuna eşit olmaması; hizmet imtiyaz varlıklarının değer tespitinde 2016 yılında gelecek yıllarda elde edilecek gelir yöntemi kullanılırken 2017 yılında maliyet bedeli üzerinden değer tespiti yönetiminin kullanılarak idari kayıtlarda revize görmesinden, Hazine Müsteşarlığınca 2016 yılı için hazine alacaklarına ilişkin verdiği görüşün 2017 yılı içinde değiştirilmesi ve 2017 yılında Döner Sermaye Saymanlıkları verileri için kullanılan dönüşüm tablosunun değişmesi sonucu, eski dönüşüm tablolarından tespit edilemeyen eliminasyona tabi rakamların yeni dönüşüm tablolarıyla tespit edilebilir hale gelmesinden kaynaklanmaktadır.

EK 7: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI ÖZ KAYNAKLARDAKİ TOPLAM DEĞİŞİMLER TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2017 YILI			
ÖZ KAYNAKLARDAKİ TOPLAM DEĞİŞİMLER TABLOSU			
Bin TL			
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
I. DÖNEM BAŞI ÖZ KAYNAKLAR	655.327.934,6	758.576.007,2	812.451.203,3
Öz Kaynakları Etkileyen İşlemler			
A. Gelir	792.140.344,1	898.154.110,3	965.607.688,4
B. Gider	733.847.222,6	873.028.919,0	1.006.160.138,3
C. Net Faaliyet Dengesi (A-B)	58.293.121,5	25.125.191,3	-40.552.449,9
Diğer Ekonomik Akışlardan Kaynaklanan Öz Kaynaklardaki Değişimler			
1. Mali Olmayan Varlıklar	39.020.040,5	59.494.807,8	2.813.640.206,6
Elde Tutma Kazançları	0,0	0,0	5.341,4
Mali Olmayan Varlıkların Değerindeki Diğer Değişimler	39.020.040,5	59.494.807,8	2.813.634.865,2
2. Mali Varlıklar	20.451.417,8	16.348.682,2	4.636.834,1
Elde Tutma Kazançları	23.684.763,7	19.205.451,2	8.163.177,1
Mali Varlıkların Değerindeki Diğer Değişimler	-3.233.345,9	-2.856.769,1	-3.526.343,0
3. Yükümlülükler	13.631.066,1	46.892.873,0	39.488.696,3
Elde Tutma Kazançları	14.087.786,6	40.074.221,6	39.239.316,2
Yükümlülüklerin Değerindeki Diğer Değişimler	-456.720,4	6.818.651,4	249.380,1
D. Diğer Toplam Ekonomik Akışlar (1+2-3)*	45.840.392,1	28.950.617,0	2.778.788.344,4
E. Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler (C+D)	104.133.513,6	54.075.808,3	2.738.235.894,6
II. DÖNEM SONU ÖZ KAYNAKLAR **	758.576.007,2	812.451.203,3	3.550.901.178,8

* Bu satırda yer alan tutarlar; Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosunun "Diğer Ekonomik Akışlardan Kaynaklanan Öz Kaynak Değişimleri" satırındaki tutarlar ile aynı olmalıdır.

** Mali Durum Tablosunun Öz kaynaklar satırındaki rakamla aynı olmalıdır.

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2-Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

EK 8: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI STOK MALİ DURUM TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2017 YILI			
MALİ DURUM TABLOSU			
Bin TL			
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
ÖZ KAYNAKLAR (A+B-C)	758.576.007,2	812.451.203,3	3.550.901.178,8
A. Mali Olmayan Varlıklar	1.056.489.081,3	1.185.042.165,7	4.046.283.346,6
Duran Varlıklar	487.365.598,2	571.033.336,2	976.009.666,8
Bina ve Yapılar	416.620.763,5	487.493.362,6	877.579.247,5
Makine ve Teçhizat	69.585.835,7	82.241.125,1	97.129.188,6
Diğer Duran Varlıklar	1.158.999,0	1.298.848,5	1.301.230,7
Silah Sistemleri	0,0	0,0	0,0
Stoklar	7.803.329,0	9.126.841,8	10.312.667,6
Kıymetli Eşyalar	50.452,9	63.890,8	68.026,6
Üretilmeyen Varlıklar	561.269.701,2	604.818.096,8	3.059.892.985,6
Arazi	561.232.601,1	604.766.226,4	3.059.842.273,8
Yeraltı Varlıkları	0,0	0,0	0,0
Diğer Doğal Varlıklar	0,0	0,0	0,0
Maddi Olmayan Üretilmeyen Varlıklar	37.100,2	51.870,5	50.711,8
B. Mali Varlıklar	436.326.955,4	485.808.123,0	521.187.645,6
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	79.941.690,3	77.815.071,9	110.584.328,2
Borçlanma Senetleri	237.013,5	267.080,8	328.807,6
Krediler	51.739.545,1	60.757.656,4	66.895.428,1
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	148.737.289,0	163.668.404,5	156.010.365,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış			
Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok			
Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	155.671.417,5	183.299.909,5	187.368.716,8
Yerleşik	398.899.198,5	441.744.083,7	491.123.044,3
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	NP
Nakit ve Mevduatlar	66.181.221,5	61.491.251,9	110.285.449,4
Borçlanma Senetleri	237.013,5	267.080,8	328.807,6
Krediler	35.793.721,3	42.544.535,2	48.557.041,0
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	144.137.905,9	157.399.640,8	148.323.168,8
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış			
Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok			
Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	152.549.336,3	180.041.575,1	183.628.577,5
Yerleşik Olmayan	37.427.756,8	44.064.039,3	30.064.601,3
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	13.760.468,8	16.323.820,0	298.878,8

Borçlanma Senetleri	0,0	0,0	0,0
Krediler	15.945.823,8	18.213.121,2	18.338.387,1
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	4.599.383,1	6.268.763,7	7.687.196,2
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	3.122.081,2	3.258.334,4	3.740.139,2
C. Yükümlülükler	734.240.029,4	858.399.085,4	1.016.569.813,4
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	2.083.464,9	2.251.618,6	2.457.811,6
Borçlanma Senetleri	556.238.224,5	621.475.539,8	743.663.792,3
Krediler	97.349.810,9	131.161.001,3	163.442.127,0
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Hayati Olmayan Teknik Rezervler	2.147.137,3	12.516.745,4	14.310.549,5
Hayati Sigortalar ve Yıllık Haklar	0,0	0,0	0,0
Emeklilik Hakları Emeklilik Yönetimi Üzerinden	2.147.137,3	12.516.745,4	14.310.549,5
Emeklilik Fonu Talepleri Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden	0,0	0,0	0,0
Karşılıklar	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	76.421.391,9	90.994.180,3	92.695.533,0
Yerleşik	472.487.856,3	549.188.718,6	645.119.973,0
Nakit ve Mevduatlar	2.083.464,9	2.251.618,6	2.457.811,6
Borçlanma Senetleri	373.011.755,9	402.300.854,4	472.951.004,6
Krediler	18.824.106,3	41.140.319,8	62.705.171,9
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	2.147.137,3	12.516.745,4	14.310.549,5
Diğer Yükümlülük Hesapları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	76.421.391,9	90.979.180,3	92.695.435,5
Yerleşik Olmayan	261.752.173,1	309.210.366,8	371.449.840,4
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	0,0	0,0	0,0
Borçlanma Senetleri	183.226.468,5	219.174.685,3	270.712.787,7
Krediler	78.525.704,6	90.020.681,5	100.736.955,1
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	0,0	15.000,0	97,6

Açıklayıcı Notlar			
Net Mali Değer	-297.913.074,1	-372.590.962,4	-495.382.167,8
Borç Nazım Hesapları			
Piyasa Değerinde Brüt Borç(D4)			
D3* Piyasa Değerinde Borç			
Yükümlülükleri			
D2** Piyasa Değerinde Borç			
Yükümlülükleri			
D1*** Piyasa Değerinde Borç			
Yükümlülükleri			
Nominal Değerde Brüt Borç (D4)			
D3* Nominal Değerde Borç			
Yükümlülükleri			
D2** Nominal Değerde Borç			
Yükümlülükleri			
D1*** Nominal Değerde Borç			
Yükümlülükleri			
Görünen Değerde Brüt Borç (D4)			
D3* Görünen Değerde Borç			
Yükümlülükleri			
D2** Görünen Değerde Borç			
Yükümlülükleri			
D1*** Görünen Değerde Borç			
Yükümlülükleri			
Piyasa Değerinde Net Borç (D4)			
Piyasa Değerinde Brüt Borç (D4), Net			
Nakit ve Mevduatlar			
D3* Borç Yükümlülükleri Net			
Nakit ve Mevduatlar			
D2** Borç Yükümlülükleri Net			
Nakit ve Mevduatlar			
D1*** Borç Yükümlülükleri Net			
Nakit ve Mevduatlar			
Yüksek Değerde Satılabilir Senetler			
Ulusal Tanıma Göre Devlet Brüt Borcu			
Açılış Stok Durumu			
Mali Olmayan Varlıklar (Açılış			
Bilançosu)	974.828.761,3	1.056.489.081,3	1.185.042.165,7
Mali Varlıklar (Açılış Bilançosu)	367.304.173,0	436.326.955,4	485.808.123,0
Yükümlülükler (Açılış Bilançosu)	686.804.999,7	734.240.029,4	858.399.085,4
D1*** Piyasa Değerinde Borç			
Yükümlülükleri (Açılış Bilançosu)			
Diğer Açıklayıcı Notlar			
Nominal Değerdeki İmtiyazlı Krediler			
İmtiyazlı Faiz Oranlarında			
Kredilerden Kaynaklanan Örtülü Transferler			
Ödemesi Gecikmiş Borçlar			
Açık Koşullu Yükümlülükler	47.547.616,9	86.496.712,6	175.036.605,1
Kamu Garantili Borçlar			
Sosyal Güvenlik Faydaları İçin Net			
Örtük Yükümlülükler			
Gerçeğe Uygun Değerde Tahsili			
Gecikmiş Krediler			

Nominal Değerde Tahsili Gecikmiş Krediler			
---	--	--	--

* D3 yükümlülük tanımı; nakit ve mevduatlar, borçlanma senetleri, krediler ve diğer yükümlülük hesapları içermektedir.

** D2 yükümlülük tanımı; nakit ve mevduatlar, borçlanma senetleri ve kredileri içermektedir.

*** D1 yükümlülük tanımı; borçlanma senetleri ve kredileri içermektedir.

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

EK 9: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI HARCAMALARIN FONKSİYONEL SINIFLANDIRILMASI TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2017 YILI			
HARCAMALARIN FONKSİYONEL SINIFLANDIRILMASI TABLOSU			
Bin TL			
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
HARCAMALAR TOPLAMI	776.487.500,1	942.087.198,3	1.053.761.093,0
1. Genel Kamu Hizmetleri	111.522.162,8	121.024.228,9	169.093.403,6
Yasama ve Yürütme Organları, Finansal ve Mali İşler, Dışişleri Hizmetleri	25.051.684,1	24.036.182,4	46.242.867,7
Dış Ekonomik Yardım Hizmetleri	283.197,0	474.344,5	499.824,0
Genel Hizmetler	29.219.786,9	32.867.086,3	40.615.066,2
Temel Araştırma Hizmetleri	1.822.051,3	1.835.237,7	2.294.896,0
Borç Yönetimi Hizmetleri	47.502.912,3	53.758.476,5	69.667.444,4
Genel Nitelikli Transferlere İlişkin Hizmetler	2.530.131,3	2.554.152,4	3.012.743,0
Genel Kamu Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	1.372.988,3	1.824.717,5	1.293.845,2
Sınıflandırmaya Girmeyen Genel Kamu Hizmetleri	3.739.411,6	3.674.031,6	5.466.717,4
2. Savunma Hizmetleri	30.645.688,2	36.845.697,0	47.149.427,5
Askeri Savunma Hizmetleri	29.852.466,4	35.699.417,0	45.136.983,5
Sivil Savunma Hizmetleri	164.046,2	234.198,6	297.299,8
Dış Askeri Yardım Hizmetleri	39.500,0	48.750,0	52.722,2
Sınıflandırmaya Girmeyen Savunma Hizmetleri	589.675,7	863.331,4	1.662.422,0
3. Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	45.242.710,4	54.667.243,4	63.062.082,7
Güvenlik Hizmetleri	29.609.827,5	35.824.514,1	39.792.141,9
Yangından Korunma Hizmetleri	1.402.708,8	1.629.540,5	1.660.214,1
Mahkeme Hizmetleri	5.856.740,9	7.157.480,8	8.084.314,2
Cezaevi İdaresi Hizmetleri	5.671.161,9	6.706.833,3	8.967.189,8
Kamu Düzeni ve Güvenliğe İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	3.835,9	10.720,8	11.270,8
Sınıflandırmaya Girmeyen Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	2.698.435,4	3.338.153,8	4.546.952,1
4. Ekonomik İşler ve Hizmetler	80.991.263,2	114.335.065,8	110.046.890,9
Genel Ekonomik İşler ve Hizmetler	5.335.957,9	11.677.513,9	11.944.585,5
Tarım, Ormançılık, Balıkçılık ve Avcılık Hizmetleri	23.780.800,3	27.489.650,8	31.848.177,3
Yakıt ve Enerji Hizmetleri	1.404.707,0	4.818.139,4	499.986,7
Madencilik, İmalat ve İnşaat Hizmetleri	4.147.633,4	4.594.207,2	6.654.051,8
Ulaştırma Hizmetleri	33.660.143,1	51.718.645,0	44.641.411,9
İletişim Hizmetleri	909.870,6	1.396.766,8	852.249,7
Diğer Endüstriler	9.927.699,8	10.906.792,7	12.565.285,8
Ekonomik Faaliyetlere İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	402.736,3	487.847,1	490.694,9
Sınıflandırmaya Girmeyen Ekonomik İşler ve Hizmetler	1.421.714,9	1.245.503,0	550.447,2
5. Çevre Koruma Hizmetleri	8.264.920,9	9.792.879,7	11.800.981,7
Atık Yönetimi Hizmetleri	5.385.340,1	6.101.264,4	7.095.425,0
Atık Su Yönetimi Hizmetleri	194.113,1	259.761,9	301.143,0
Kirliliğin Azaltılması Hizmetleri	756.117,3	963.615,0	1.281.192,8
Doğal ortamın ve Bio Çeşitliliğin Korunması	1.112.438,0	1.518.345,5	2.122.548,8
Çevre Korumaya İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	119.484,6	213.725,4	75.062,7
Sınıflandırmaya Girmeyen Çevre Koruma Hizmetleri	697.427,8	736.167,5	925.609,3

6. İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	17.112.253,9	23.942.220,6	40.982.695,5
İskan İşleri ve Hizmetleri	4.819.795,6	9.389.526,7	18.697.690,7
Toplum Refahı Hizmetleri	7.975.305,5	10.748.707,2	16.454.195,8
Su Temini İşleri ve Hizmetleri	1.712.856,0	1.682.849,6	2.429.518,7
Sokak ve Caddelerin Aydınlatılması Hizmetleri	1.088.997,7	1.137.259,8	1.317.091,7
İskan ve Toplum Refahına İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	649.989,3	373.862,7	1.258.522,8
Sınıflandırmaya Girmeyen İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	865.309,8	610.014,4	825.676,0
7. Sağlık Hizmetleri	121.955.461,5	138.818.166,9	163.765.102,0
Tıbbi Ürünler, Cihaz ve Ekipmanlara İlişkin İşler ve Hizmetler	114.926,2	94.841,1	147.484,5
Ayakta Yürütülen Tedavi Hizmetleri	5.342.736,9	6.347.107,6	7.001.828,5
Hastane İşleri ve Hizmetleri	53.095.129,8	59.342.586,5	66.890.873,7
Halk Sağlığı Hizmetleri	5.336.662,9	6.340.554,6	10.358.023,6
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	27.617,5	12.105,3	20.128,1
Sınıflandırmaya Girmeyen Sağlık Hizmetleri	58.038.388,2	66.680.971,8	79.346.763,8
8. Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	19.142.609,3	21.130.983,0	24.920.254,1
Dinlenme ve Spor Hizmetleri	5.149.835,7	5.761.641,7	7.410.418,0
Kültür Hizmetleri	4.776.176,4	5.419.081,7	6.546.980,8
Yayın ve Yayımlar Hizmetleri	2.608.283,3	2.644.089,0	2.875.465,9
Din Hizmetleri	6.379.422,8	6.896.011,2	7.612.212,6
Dinlenme Kültür ve Din Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	994,9	1.074,3	118,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	227.896,3	409.085,0	475.059,2
9. Eğitim Hizmetleri	87.161.191,5	101.923.686,0	114.290.917,2
Okul Öncesi ve İlköğretim Hizmetleri	32.772.296,3	38.463.368,0	42.158.551,5
Ortaöğretim Hizmetleri	20.889.744,7	24.737.168,9	29.032.296,7
Ortaöğretim Sonrası Mesleki Eğitim Hizmetleri	563.462,4	601.353,8	665.244,1
Yükseköğretim Hizmetleri	17.050.358,1	19.684.924,7	21.567.705,4
Seviyeye Göre Sınıflandırılmayan Eğitim Hizmetleri	3.104.267,4	3.578.419,6	4.448.695,6
Eğitime Yardımcı Hizmetler	6.915.981,5	8.277.132,3	9.228.167,1
Eğitime İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	985.584,2	1.350.075,7	1.520.251,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Eğitim Hizmetleri	4.879.497,0	5.231.242,9	5.670.005,9
10. Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	254.449.238,2	319.607.026,9	308.649.337,9
Hastalık ve Malullük Yardım Hizmetleri	4.752.666,2	5.802.910,1	6.759.321,7
Yaşlılık Yardımı Hizmetleri	466.897,0	610.996,8	712.115,4
Aile ve Çocuk Yardımı Hizmetleri	1.011.702,0	1.492.471,1	1.595.954,7
İşsizlik Yardımı Hizmetleri	5.740.670,3	7.993.999,0	-8.253.271,0
İskan Yardımı Hizmetleri	2.701,5	2.945,3	3.853,9
Sosyal Güvenliği Bulunmayanlara Sağlanan Hizmetler	10.021.179,3	10.905.580,8	12.182.147,8
Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardımlara İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	35.717,0	49.664,9	56.366,4
Sınıflandırmaya Girmeyen Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	232.417.704,9	292.748.458,9	295.592.849,0

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

EK 10: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ TOPLAM DİĞER EKONOMİK AKIŞLAR TABLOSU

**GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ
2017 YILI
VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ TOPLAM DİĞER EKONOMİK
AKIŞLAR TABLOSU**

Bin TL

	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
DİĞER EKONOMİK AKIŞLARDAN KAYNAKLANAN ÖZ KAYNAK DEĞİŞİMLERİ	45.840.392,1	28.950.617,0	2.778.788.344,4
Mali Olmayan Varlıklarda Diğer Ekonomik Akışlar	39.020.040,5	59.494.807,8	2.813.640.206,6
Duran Varlıklar	18.135.282,4	15.682.489,3	358.767.341,7
Stoklar	-135.375,7	-15.044,3	-227.074,3
Kıymetli Varlıklar	4.791,3	8.585,8	8.120,4
Üretilmeyen Varlıklar	21.015.342,5	43.818.777,0	2.455.091.818,8
Mali Varlıklarda Diğer Ekonomik Akışlar	20.451.417,8	16.348.682,2	4.636.834,1
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	0,0
Nakit ve Mevduatlar	828.652,4	3.677.715,0	132.047,9
Borçlanma Senetleri	119.622,6	53.156,4	5.337,4
Krediler	3.689.114,2	4.608.448,0	2.570.662,4
Öz Sermaye ve Yatırım Fonu Payları	12.230.989,4	7.354.241,6	4.044.559,4
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garanti Planları	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	3.583.039,2	655.121,2	-2.115.772,9
Yerleşik	15.349.397,7	8.363.732,2	1.694.919,0
Yerleşik olmayan	5.102.020,1	7.984.950,0	2.941.915,2
Yükümlülüklerde Diğer Ekonomik Akışlar	13.631.066,1	46.892.873,0	39.488.696,3
Özel Çekme Hakları	-	-	0,0
Nakit ve Mevduatlar	0,0	-107.439,8	0,0
Borçlanma Senetleri	2.409.803,3	24.776.070,5	23.763.838,0
Krediler	11.626.085,2	14.809.603,5	15.808.265,9
Öz Sermaye ve Yatırım Fonu Payları	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garanti Planları	-5.832,0	7.409.013,2	581.827,3
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Borç Hesapları	-398.990,4	5.625,6	-665.234,9
Yerleşik	-23.552.345,7	5.665.489,4	-5.993.557,5
Yerleşik Olmayan	37.183.411,8	41.227.383,7	45.482.252,6

Açıklayıcı Notlar			
Diğer Ekonomik Akıflardan Kaynaklanan Net Mali Değer Değişimleri	6.820.351,7	-	-34.851.862,2
Diğer Ekonomik Akıflara Ait Piyasa Değerinde Brüt Borçlar			
Diğer Ekonomik Akıflara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri			
(Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler, Diğer Yükümlülük Hesapları)			
Diğer Ekonomik Akıflara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri			
(Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler)			
Diğer Ekonomik Akıflara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri			
(Borçlanma Senetleri, Krediler)			

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

**EK 11: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ
ELDE TUTMA KAZANÇ VE KAYIPLARI TABLOSU**

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ ELDE TUTMA KAZANÇ VE KAYIPLARI TABLOSU			
Bin TL			
	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
ÖZ KAYNAKLARDAKİ DEĞİŞİM: ELDE TUTMA KAZANÇ ve KAYIPLARI*	9.596.977,1	-20.868.770,3	-31.070.797,7
Mali Olmayan Varlıklar Üzerinden Kazanç ve Kayıplar	0,0	0,0	5.341,4
Duran Varlıklar	0,0	0,0	0,0
Stoklar	0,0	0,0	0,0
Kıymetli Varlıklar	0,0	0,0	5.341,4
Üretilmeyen Varlıklar	0,0	0,0	0,0
Mali Varlıklar Üzerinden Kazanç ve Kayıplar	23.684.763,7	19.205.451,2	8.163.177,1
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	0,0
Nakit ve Mevduatlar	978.687,6	3.677.715,0	-161.859,7
Borçlanma Senetleri	119.668,1	53.156,4	5.337,4
Krediler	5.552.780,9	4.756.389,7	2.817.489,3
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	12.230.989,4	7.354.241,6	4.044.559,4
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	4.802.637,7	3.363.948,6	1.457.650,8
Yerleşik	18.582.743,6	11.220.501,3	5.221.261,9
Yerleşik Olmayan	5.102.020,1	7.984.950,0	2.941.915,2
Yükümlülükler Üzerinden Kazanç ve Kayıplar	14.087.786,6	40.074.221,6	39.239.316,2
Özel Çekme Hakları	-	-	0,0
Nakit ve Mevduatlar	0,0	0,0	0,0
Borçlanma Senetleri	2.409.803,3	24.776.070,5	23.763.838,0
Krediler	11.633.075,2	14.809.603,5	15.808.265,9
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	223,4	482.922,0	45.743,5
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	44.684,8	5.625,6	-378.531,2
Yerleşik	-23.095.625,2	-1.153.162,1	-6.242.937,5
Yerleşik Olmayan	37.183.411,8	41.227.383,7	45.482.252,6

Açıklayıcı Notlar			
Elde Tutma ve Kazançlardan Kaynaklanan Net Mali Değer Değişimleri	9.596.977,1	-	-
Elde Tutma ve Kazançlara Ait Piyasa Değerinde Brüt Borçlar			
Elde Tutma ve Kazançlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri			
(Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler, Diğer			
Yükümlülük Hesapları)			
Elde Tutma ve Kazançlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri			
(Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler)			
Elde Tutma ve Kazançlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri			
(Borçlanma Senetleri, Krediler)			

*Varlık ve yükümlülüklerdeki elde tutma kazanç ve kayıplarına bağlı olarak öz kaynaklardaki değişiklik.

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan Kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.

EK 12: GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2017 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ DİĞER DEĞER DEĞİŞİMLERİ TABLOSU

**GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ
2017 YILI
VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ DİĞER DEĞER DEĞİŞİMLERİ
TABLOSU**

Bin TL

	2015 YILI	2016 YILI	2017 YILI
ÖZ KAYNAKLARDAKİ DEĞİŞİKLİK: DİĞER DEĞER DEĞİŞİMLERİ*	36.243.415,0	49.819.387,3	2.809.859.142,2
Mali Olmayan Varlıklar	39.020.040,5	59.494.807,8	2.813.634.865,2
Duran Varlıklar	18.135.282,4	15.682.489,3	358.767.341,7
Stoklar	-135.375,7	-15.044,3	-227.074,3
Kıymetli Varlıklar	4.791,3	8.585,8	2.779,0
Üretilmeyen Varlıklar	21.015.342,5	43.818.777,0	2.455.091.818,8
Mali Varlıklar	-3.233.345,9	-2.856.769,1	-3.526.343,0
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	-150.035,3	0,0	293.907,6
Borçlanma Senetleri	-45,5	0,0	0,0
Krediler	-1.863.666,6	-147.941,7	-246.826,9
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	-1.219.598,5	-2.708.827,4	-3.573.423,7
Yerleşik	-3.233.345,9	-2.856.769,1	-3.526.343,0
Yerleşik Olmayan	0,0	0,0	0,0
Yükümlülükler	-456.720,4	6.818.651,4	249.380,1
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	0,0	-107.439,8	0,0
Borçlanma Senetleri	0,0	0,0	0,0
Krediler	-6.989,9	0,0	0,0
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	-6.055,4	6.926.091,2	536.083,8
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	-443.675,1	0,0	-286.703,7
Yerleşik	-456.720,4	6.818.651,4	249.380,1
Yerleşik Olmayan	0,0	0,0	0,0

Açıklayıcı Notlar			
Diğer Değer Değişimlerinden Kaynaklanan Net Mali Değer Değişimleri	-2.776.625,5	9.675.420,5	-3.775.723,1
Diğer Değer Değişimlerine Ait Piyasa Değerinde Brüt Borçlar Diğer Değer Değişimlerine Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler, Diğer Yükümlülük Hesapları)			
Diğer Değer Değişimlerine Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler) Diğer Değer Değişimlerine Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Borçlanma Senetleri, Krediler)			

*Varlık ve yükümlülüklerdeki diğer değer değişimlerine bağlı olarak öz kaynaklardaki değişiklik.

1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.

2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.

3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.